

DOĞAKA
T.C. DOĞU AKDENİZ KALKINMA AJANSI
T.R. EASTERN MEDITERRANEAN DEVELOPMENT AGENCY

KAHRAMANMARAŞ İLİ SOSYAL GÖRÜNÜM RAPORU (2010-2016)

TR63 Bölgesi

Sosyal Görünüm Raporu

Kahramanmaraş

(Aralık 2017)

İÇİNDEKİLER

Önsöz	5	Kültür ve Turizm	61
Demografi	7	Refah Göstergeleri	69
Göç	25	Sağlık	75
Eğitim	37	Yoksulluk	81
Adalet	43	Sivil Toplum	85
Ekonomi	47	Sosyal Hizmetler	89
Konut	57	Değerlendirme	95

ÖNSÖZ

Bölgesel verilerin periyodik bir şekilde takip edilmesi ve değişen koşullara göre yeniden analiz edilmesi; doğru, gerçekçi ve geleceğe yön verecek kalkınma stratejilerinin oluşturulmasının önemli bir unsurudur. Dünyada ve ülkemizde istatistiki bilgiye duyulan ihtiyacın her geçen gün artmasına paralel olarak, üretilen verinin toplanması, iyileştirilmesi, yerele dair istatistiki bilgiye ulaşılması; bu istatistiklerden yola çıkarak illerin sosyal ve ekonomik analizlerinin yapılması, bölgesel ölçekte ve il bazında politika çerçevelerinin belirlenmesi amacıyla çeşitli çalışmalar yürütülmektedir.

Kurulduğu gün itibarıyla sorumluluğunda bulunan Hatay, Kahramanmaraş ve Osmaniye illerinden oluşan TR63 Düzey 2 Bölgesi'nde faaliyet gösteren ve Bölgesi'nin sosyal ve ekonomik kalkınmasına yönelik araştırma ve planlama çalışmaları gerçekleştiren Doğu Akdeniz Kalkınma Ajansı (DOĞAKA), bu doğrultuda TR63 Bölgesi'ndeki her bir il için ayrı ayrı “Sosyal Görünüm Raporu” hazırlamıştır. Sosyal Görünüm Raporları, Hatay, Kahramanmaraş ve Osmaniye illerimizdeki sosyal değişimleri, Bölge içi ve ulusal ölçekli veriler ile kıyaslayarak takibinin yapılması ve paydaşlarımızın kullanımına sunulmasını hedeflenmiştir. Bu çerçevede, söz konusu raporların demografi, göç ve eğitim gibi konularda hazırlanacak yerel ve tematik çalışmalara temel oluşturması çalışmanın önemli bir motivasyon kaynağını olmuştur.

Yapılan bu çalışmanın başta bölgesel politika altlıklarını oluşturan kamu kurumlarının olmak üzere, tüm kesimlerin istifadesine sunarak Bölgemizin sosyal kalkınmasına katkıda bulunmasını diler, çalışmanın ortaya çıkmasında emeği geçen Yönetim Kurulumuza ve Ajansımız uzmanlarına teşekkür ederim.

Ömer Faruk COŞKUN
Osmaniye Valisi
Yönetim Kurulu Başkanı

»»»» DEMOGRAFI

Nüfus ve Nüfus Sıralaması (TÜİK, 2016)

Yıl	1970		1980		1990		2000		2010		2016	
	Nüfus	Sıra	Nüfus	Sıra	Nüfus	Sıra	Nüfus	Sıra	Nüfus	Sıra	Nüfus	Sıra
Türkiye	35.605.176	-	44.736.957	-	56.473.035	-	67.803.927	-	73.722.988	-	79.814.871	-
K.Maraş	528.982	26	738.032	19	892.952	19	1.002.384	18	1.044.816	18	1.112.634	18

2016 yılı Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi'ne (ADNKS) göre 1.112.634 kişi yaşamakta olduğu Kahramanmaraş, Türkiye'nin en kalabalık 18. Kenti konumundadır. 10'ar yıllık periyotlar halinde Kahramanmaraş'ın nüfus değişimi incelendiğinde 1980 yılında gelindiğinde 1970 yılına göre nüfusunun %40; 1990 yılında gelindiğinde 1980 yılına göre nüfusunun %21; 2000 yılında gelindiğinde 1990 yılına göre nüfusunun %12; 2010 yılında gelindiğinde ise 2000 yılına göre nüfusunun %4 oranında arttığı görülmektedir. Aynı periyotlarda Türkiye'nin nüfusu sırasıyla %42, %26, %36 ve %11 oranlarında artmıştır. Söz konusu veriler Kahramanmaraş ilindeki nüfus artış hızının Türkiye ortalamalarına göre daha hızlı bir şekilde ivme kaybettiğini göstermektedir.

2016 yılında Türkiye'nin nüfusu 79.814.871'dir.

2016 yılında Kahramanmaraş'ın nüfusu 1.112.634'tür.

2023 Projeksiyonuna göre 1.104.876 kişilik nüfusu ile Türkiye'nin en kalabalık 19. kenti Kahramanmaraş'tır.

Nüfus Artış Hızı (%) (TÜİK, 2016)

Yıl	2009-2010	2010-2011	2011-2012	2012-2013	2013-2014	2014-2015	2015-2016	2016 Yılı Türkiye Sırası
Türkiye	15.88	13.49	12.01	13.66	13.32	13.36	13.55	—
K.Maraş	7.04	8.95	8.47	11.72	12.32	6.93	14.51	28

TR63 Bölgesi'nde yer alan tüm illerin 2016 yılı nüfus artış hızı Türkiye ortalamasının üzerinde kalmıştır. Bununla beraber, Kahramanmaraş ilinin nüfus artış hızının 2010 yılından 2016 yılına kadar olan dönemde Türkiye ortalamalarından düşük kaldığı görülmektedir.

2016 yılında
Türkiye'nin
Nüfus Artış Hızı
‰ 13,55'tir.

2016 yılında
Kahramanmaraş'ın
Nüfus Artış Hızı
‰ 14,51'dir.

2016 yılı verilerine göre
Kahramanmaraş,
Türkiye'nin nüfusu en
hızlı artan 28. kentidir.

Nüfus Yoğunluğu ve Nüfus Yoğunluğu Sıralaması (TÜİK, 2016)

	Nüfus Yoğunluğu (km ² /Kişi)			Nüfus Yoğunluğu Sırası		
	2000	2010	2016	2000	2010	2016
Türkiye	88	96	104	—	—	—
K.Maraş	70	73	78	36	32	33

2016 yılı TÜİK verilerine göre Türkiye’de her km² başına 104 kişi düşerken, Kahramanmaraş’ta bu rakam 78’dir. Geniş yüzölçümüne sahip Kahramanmaraş bu veri ile Türkiye’nin nüfus yoğunluğu sıralamasında 33. ili konumundadır.

2016 yılında
Türkiye’nin nüfus
yoğunluğu 104’tür.

2016 yılında
Kahramanmaraş’ın
Nüfus Yoğunluğu 78’dir.

Kahramanmaraş,
Türkiye’nin nüfus yoğunluğu
en yüksek 33. kentidir.

Türkiye ile Kahramanmaraş’ın yaklaşık olarak son 50 yıllık nüfus artışları incelendiğinde Kahramanmaraş’ın nüfusunun Türkiye nüfusuna göre daha yavaş artmakta olduğu anlaşılmaktadır. 2000 yılında, 1970’e göre Türkiye’nin nüfusu %90 oranında artarken, Kahramanmaraş’ın nüfusu da %89 oranında; 2016 yılında, 2000 yılına göre Türkiye’nin nüfusu %18 oranında artarken, Kahramanmaraş’ın nüfusu %11 oranında artmıştır.

Kentin nüfus yoğunluğu ve nüfus artış hızı
Türkiye ortalamalarının altında kalmaktadır

Türkiye Nüfus Haritası (DOĞAKAstat, 2016)

Hatay ilinin coğrafyası, nüfusun yerleşimi bakımından önemli bir faktör olarak görülmektedir. Hatay ili topraklarının ana çatısını oluşturan Amanos Dağları, şehirdeki toplam nüfusun mekânsal dağılımını belirlemektedir. Kuzeyden güneye doğru uzanan Amanos Dağları, Hatay ilindeki pek çok ilçenin sınırlarını belirleyen doğal bir unsur olmuştur.

İlçe Nüfusları (Kişi) (TÜİK, 2016)

K.Maraş/İlçeler	1990	2000	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Afşin	99.321	92.718	85.339	84.244	83.324	82.662	82.122	81.390	81.591
Andırın	44.337	41.051	39.441	38.074	36.439	35.943	35.298	34.038	34.148
Çağlayancerit	26.914	29.580	26.701	26.257	25.692	25.276	24.548	23.607	23.318
Dulkadiroğlu	—	—	—	—	—	216.701	218.029	218.067	219.548
Ekinözü	21.633	17.102	14.815	14.363	13.833	13.461	12.526	11.886	11.670
Elbistan	112.024	128.267	137.283	139.046	139.855	140.493	142.168	141.468	142.783
Göksun	70.616	76.033	55.370	54.024	52.845	53.157	52.142	51.415	51.515
Nurhak	14.990	17.260	14.337	14.099	13.706	13.414	13.068	12.504	12.348
Merkez	360.481	465.370	532.216	545.704	558.664	—	—	—	—
Onikişubat	—	—	—	—	—	357.870	371.394	384.953	396.753
Pazarcık	81.644	72.628	74.259	73.227	72.270	68.843	69.320	67.802	68.187
Türkoğlu	60.992	62.375	65.055	65.172	66.546	67.886	68.423	69.480	70.773
Toplam	892.952	1.002.384	1.044.816	1.054.210	1.063.174	1.075.706	1.089.038	1.096.610	1.112.634

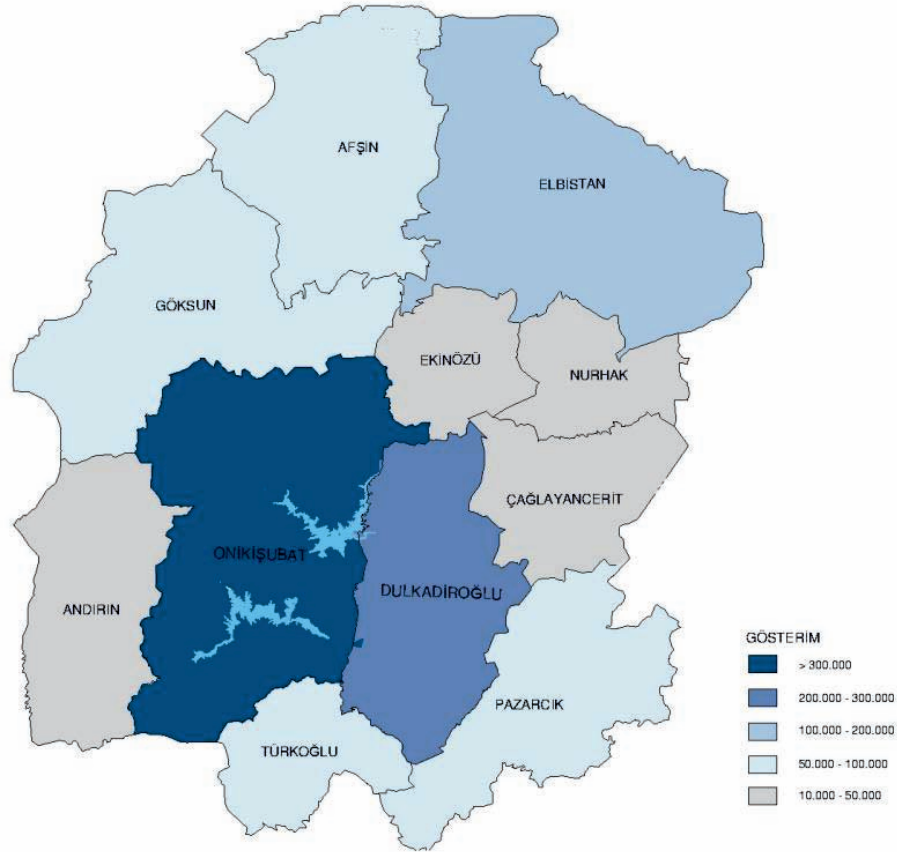
6360 sayılı “On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun” 06.12.2012 tarihli ve 28489 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanarak Kahramanmaraş ili Büyükşehir statüsünü alırken; Onikişubat ve Dulkadiroğlu ise ilçe statüsünü kazanmıştır. Bu nedenle Kahramanmaraş merkezinin sınırlarının değişmesi, il merkezinin ikiye bölünmesi ile yeni ilçelerin oluşturulması nedeniyle 2012 yılı öncesine yönelik ilçe nüfus analizlerinin yapılmasını zorlaştırmaktadır.

1990 yılına göre 2012 yılında Kahramanmaraş ili nüfusu %19,06 oranında artarken, Kahramanmaraş merkezinin nüfus artış oranı %54,98 olmuştur ve söz konusu dönemde Kahramanmaraş ilinde nüfusun en çok artış gösterdiği bölge olarak kayda geçmiştir. Kahramanmaraş il merkezi ile birlikte Elbistan ilçesinin nüfusu da %24,84 oranında artarak, nüfusu Kahramanmaraş ili ortalama nüfus artış oranı üzerinde olan tek ilçe olmuştur. Türkoğlu ilçesinde de %9,11 oranında nüfus artışı gerçekleşmiş olmakla birlikte bu oran Kahramanmaraş ili ortalama nüfus artış oranının altında kalmaktadır. Aynı dönemde sırasıyla Ekinözü, Göksun, Andırın, Afşin, Pazarcık, Nurhak ve Çağlayancerit ilçelerinin nüfusları %36,06; %25,17; %17,81; %16,11; %11,48; %8,57 ve %4,54 oranında azalmıştır.

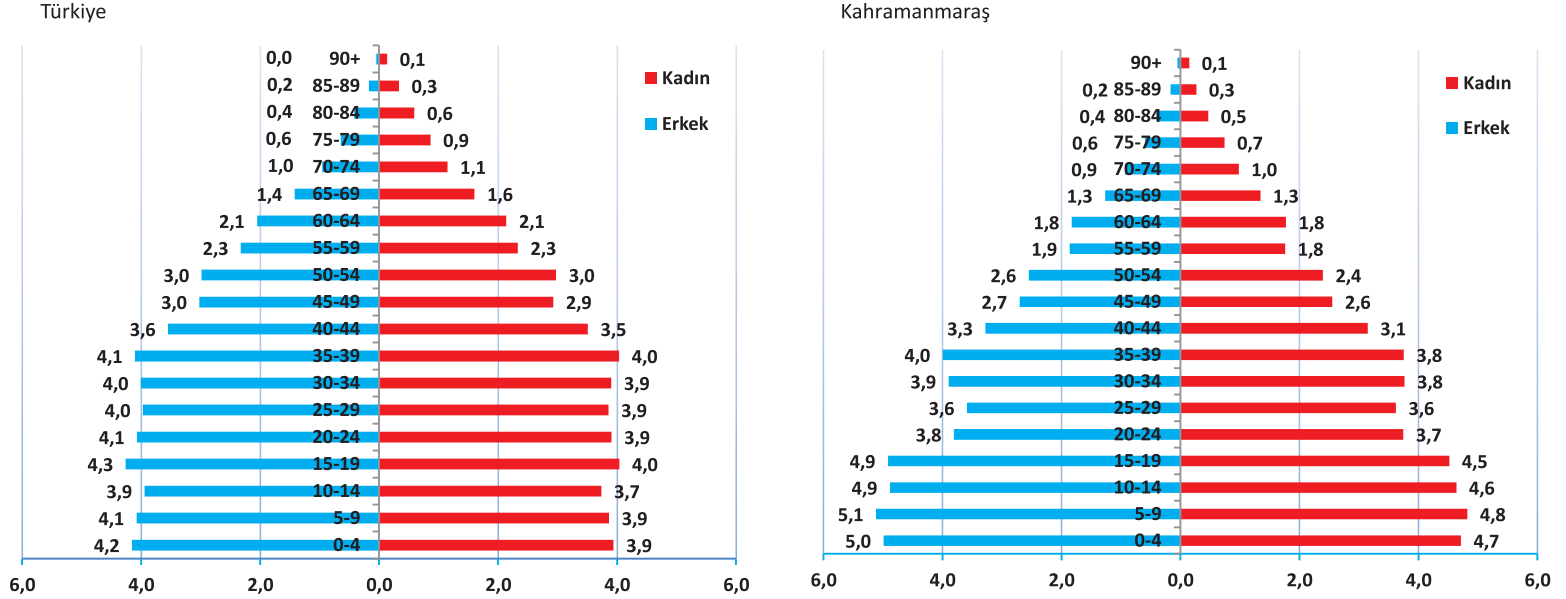
Kahramanmaraş ili Büyükşehir statüsünü kazanıp, ilçe sınırlarında gerçekleşen değişikliklerden sonra, bir başka ifade ile 2016 yılında 2013 yılına göre, Kahramanmaraş'ın nüfusu %3,43 oranında artmıştır. Onikişubat, Türkoğlu, Elbistan ve Dulkadiroğlu nüfusları sırasıyla %10,87; %4,25; %1,63 ve %1,31 oranlarında artmıştır. Bu zaman diliminde Onikişubat ve Türkoğlu ilçelerinin nüfus artış oranları Kahramanmaraş ilinin ortalama nüfus artışından daha yüksektir. 2013 yılına göre Ekinözü nüfusu %13,31; Nurhak nüfusu %7,95; Çağlayancerit nüfusu %7,75; Andırın nüfusu %4,99; Göksun nüfusu %3,09; Afşin nüfusu %1,3 ve Pazarcık nüfusu %0,95 oranlarında azalmıştır.

2013 yılına göre Onikişubat ve Türkoğlu ilçelerinin nüfusları, Kahramanmaraş nüfus artış ortalamasından daha yüksek bir oranda artmıştır. Ekinözü, Nurhak, Çağlayancerit, Andırın, Göksun, Afşin ve Pazarcık ilçeleri ise Kahramanmaraş'ın nüfusu azalan ilçeleridir.

İlçe Nüfus Haritası (DOĞAKA 2016)

Türkiye'nin ve Kahramanmaraş'ın Nüfus Piramitleri (%) (TÜİK, 2016)

Kahramanmaraş ilinin yaş gruplarına ilişkin piramit, genel nüfusa oranla 0-19 yaş aralığında Türkiye ortalamalarından daha fazla, 20-40 yaş grubunda ise yine Türkiye ortalamalarından daha az bir nüfus grubu oranına sahip olduğunu göstermektedir. Bu durumun, doğum hızının Bölgede Türkiye ortalamalarından daha yüksek olması; 20'li yaşlardan sonra gerek öğrenim, gerekse iş hayatı nedeniyle Bölgeden diğer bölgelere doğru bir hareketi olması gibi sebeplerle ortaya çıktığı değerlendirilmektedir.

Yukarıda görülen nüfus piramidi, Kahramanmaraş'ın Türkiye ortalamalarına göre genç ve dinamik bir nüfus yapısına sahip olduğunu gösterse de, 2007 ile 2016 yıllarında yaş gruplarının genel nüfusa oranları incelendiğinde hem Türkiye nüfusunun, hem de Kahramanmaraş nüfusunun gün geçtikçe yaşlanmakta olduğu anlaşılmaktadır. 2007 yılında 0-14 yaş arası Türkiye nüfusunun, toplam nüfusa oranı %26,4; 65 yaş üstü nüfusun oranı ise %7,1 iken; bu oran 2016 yılında sırasıyla %23,7 ve %8,3 olmuştur. Kahramanmaraş için ise 2007 yılında 0-14 yaş arası Kahramanmaraş nüfusunun, toplam il nüfusuna oranı %31,8; 65 yaş üstü nüfusun oranı ise %6,1 iken; bu oran 2016 yılında sırasıyla %29,2 ve %7,4 olmuştur.

Türkiye'deki illerin 0-24 yaş arası çocuk ve genç nüfus oranları karşılaştırıldığında, Kahramanmaraş % 52,1 ile 19. sırada yer almaktadır.

Genç Bağımlılık Oranı (%) (TÜİK, 2016)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Türkiye	38.1	37.5	36.9	36.3	35.8	35.4	34.9
K.Maraş	50.02	49.51	48.93	48.16	47.45	46.89	45.96

Genç Bağımlılık Oranı ile 15-64 yaş grubundaki her 100 kişiye düşen 0-14 yaş grubundaki kişi sayısını göstermektedir. TÜİK'in 2016 yılı verilerine göre Türkiye'de Genç Bağımlılık Oranı bakımından Kahramanmaraş 15. sırada yer almaktadır. Kahramanmaraş ilinde 2010 yılında %50,02 olan Genç Bağımlılık Oranının 2016 yılında %45,96'ya düşmesi, kentte genç nüfusun giderek azaldığını, dolayısıyla kent nüfusunun yaşlanmakta olduğunu göstermektedir.

Kahramanmaraş'ın Genç Bağımlılık verisi, kentteki genç nüfusun giderek azaldığını, dolayısıyla kent nüfusunun yaşlanmakta olduğunu göstermektedir.

Yaşlı Bağımlılık Oranı (%) (TÜİK, 2016)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Türkiye	10.8	10.9	11.1	11.3	11.8	12.2	12.3
K.Maraş	10.09	10.28	10.64	10.83	11.27	11.58	11.61

Çalışma çağındaki yüz kişiye düşen yaşlı sayısını ifade eden Yaşlı Bağımlılık Oranı, Kahramanmaraş ilinde 2010 yılında %10,09 iken bu oran 2016 yılında %11,61'e yükselmiştir. Kahramanmaraş ilinde 2010 yılında %10,09 olan Yaşlı Bağımlılık Oranının 2016 yılında %11,61'e çıkması, kent nüfusunun yaşlanmakta olduğunun diğer bir göstergesi niteliğindedir. TÜİK'in 2016 yılı verilerine göre Türkiye'de Yaşlı Bağımlılık Oranı bakımından Kahramanmaraş 24. sırada yer almaktadır.

2016 yılında Türkiye'nin
Yaşlı Bağımlılık Oranı
%12,3'tür.

2016 yılında
Kahramanmaraş'ın
Yaşlı Bağımlılık Oranı
%11,61'dir.

Kahramanmaraş,
TR63 Bölgesi'nde Yaşlı
Bağımlılık Oranı en
yüksek il konumundadır.

Kaba Doğum ve Doğurganlık Hızı (TÜİK, 2016)

	Kaba Doğum Hızı ¹							Doğurganlık Hızı ¹						
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Türkiye	17.2	16.8	17.2	17.0	17.4	16.9	16.5	2.08	2.05	2.11	2.10	2.18	2.15	2.10
Kahramanmaraş	20.0	19.9	21.5	21.2	21.4	21.1	20.0	19.5	2.66	2.68	2.74	2.74	2.64	2.60

Nüfusun yapısını belirleyen temel bileşenlerden olan doğurganlık verileri incelendiğinde, TR63 Bölgesi'ndeki tüm illerin Türkiye ortalamalarından daha fazla Kaba Doğum ve Doğurganlık Hızına sahip olduğu görülmektedir. Türkiye ve TR63 Bölgesi'nin diğer illerinde Doğurganlık Hızında 2010 yılına kıyasla az miktarda artış olmasına rağmen, Kahramanmaraş ili verisinde düşüş gözlemlenmektedir.

2016 yılı verilerine göre Türkiye'nin Kaba Doğum Hızı 16,5; Doğurganlık Hızı ise 2,1'dir.

2016 yılı verilerine göre Kahramanmaraş'ın Kaba Doğum Hızı 19,5; Doğurganlık Hızı ise 2,60'tır.

Kahramanmaraş, 2016 yılı verilerine göre TR63 Bölgesi'nde Hatay'dan sonra en yüksek Kaba Doğum ve Doğurganlık Hızına sahip kenti konumundadır.

¹ Belli bir yıl içinde her bin nüfus başına düşen doğum sayısıdır

² Toplam doğurganlık hızı, bir kadının doğurduğu dönem olan 15-49 yaş grubunda doğurabileceği ortalama çocuk sayısını ifade etmektedir.

Doğumda Beklenen Yaşam Süresi (Yıl) (TÜİK, 2013-2014)

	Toplam	Erkek	Kadın	Toplamda Türkiye Sırası
Türkiye	78.0	75.3	80.7	—
Kahramanmaraş	79.1	76.8	81.5	14

Kahramanmaraş ilinde doğuştan beklenen yaşam süreleri Türkiye ortalamasının üstündedir.

Türkiye'nin Doğumda Beklenen Yaşam Süresi 78,0 yıldır.

Kahramanmaraş'ın Doğumda Beklenen Yaşam Süresi 81,5 yıldır.

Doğumda Beklenen Yaşam Süresi bakımından Kahramanmaraş Türkiye'de 14.; TR63 Bölgesi'nde ise 1. sıradadır.

Ortalama Hane Halkı Büyüklüğü (Kişi) (TÜİK, 2016)

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2016 Yılı Türkiye Sırası
Türkiye	4	4	3.9	3.8	3.7	3.6	3.6	3.5	3.5	—
Kahramanmaraş	4.7	4.7	4.6	4.4	4.3	4.2	4.2	4	4	18

2008 yılı ile 2016 yılı Ortalama Hane Halkı Büyüklükleri karşılaştırıldığında Türkiye'de Ortalama Hane Halkı Büyüklüğü azalmayan herhangi bir kent bulunmadığı görülmektedir. Kahramanmaraş ile beraber TR63 Bölgesi'nde yer alan tüm kentlerin söz konusu verisi Türkiye ortalamalarından yüksektir. Türkiye'de şehirleşme sürecine ve doğum oranlarındaki düşüşe paralel olarak bir hanede yaşayan ortalama birey sayısı giderek düşmektedir.

Hanehalkı Tiplerine Göre Hanehalkı Sayısı (Kişi) (TÜİK, 2016)

Bölge	Yılı	Toplam	Tek Kişilik Hanehalkı	Çekirdek Aileden Oluşan Hanehalkı	Geniş Aileden Oluşan Hanehalkı	Çekirdek Aile Bulunmayan Hanehalkı
Türkiye	2014	21.091.075	2.931.085	14.212.489	3.512.384	435.117
	2015	21.662.260	3.113.496	14.497.539	3.578.540	472.685
	2016	22.206.776	3.316.894	14.738.394	3.616.624	534.864
Kahramanmaraş	2014	258.032	23.741	180.500	50.702	3.089
	2015	266.621	25.925	187.365	50.095	3.236
	2016	272.809	27.692	191.391	50.605	3.121

Türkiye’de çekirdek ailelerden oluşan hanehalklarının oranı 2014 yılında %67,4 iken 2016 yılında bu oran %66,4 olmuştur. Tek kişilik hanehalklarının oranı ise 2014 yılında %13,9 iken 2016 yılında %14,9’a yükselmiştir. Geniş ailelerden oluşan hanehalklarının oranı, 2014 yılında %16,7 iken 2016 yılında %16,3’tür. Çekirdek aile bulunmayan hanehalklarının oranı ise 2014 yılında %2,1 iken 2016 yılında bu oran %2,4’e yükselmiştir. Görüldüğü üzere ülkemizde tek kişilik hanehalkı oranı artmış, çekirdek ailelerden oluşan hanehalklarının oranı düşmüştür.

Türkiye’de Tek Kişilik Hanehalkı verisinde artış (% 1,04), Çekirdek Aileden Oluşan Hanehalkı verisinde ise neredeyse aynı oranda düşüş (% -1,02) gerçekleşirken; Kahramanmaraş ilinde söz konusu verilerin her ikisinde de sırasıyla % 0,95 ve % 0,20 oranında artış gerçekleşmiştir.

Kahramanmaraş ilinde çekirdek ailelerden oluşan hanehalklarının oranı 2014 yılında %69,9 iken 2016 yılında bu oran %70,2 olmuştur. Tek kişilik hanehalklarının oranı ise 2014 yılında %9,2 iken 2016 yılında %10,2'ye yükselmiştir. Geniş ailelerden oluşan hanehalklarının oranı, 2014 yılında %19,6 iken 2016 yılında %18,5'tir. Çekirdek aile bulunmayan hanehalklarının oranı ise 2014 yılında %1,2 ve 2016 yılında %1,1 olarak gerçekleşmiştir. Kahramanmaraş ilinde de Türkiye'de olduğu gibi tek kişilik hanehalkı oranında artış gerçekleşmiştir. Türkiye verilerinden farklı olarak Kahramanmaraş'ta çekirdek aileden oluşan hanehalklarının oranında düşük bir oranda olsa artış olmuştur.

Evlenme ve Boşanma Hızı (‰) (TÜİK, 2016)

	Kaba Boşanma Hızı		Kaba Evlenme Hızı	
	2001	2016	2001	2016
Türkiye	1.41	1.59	8.35	7.50
Kahramanmaraş	1.19	1.34	10.68	7.63

Türkiye'nin 2016 yılı kaba evlenme hızı ve boşanma hızı 2001 yılı verileri ile karşılaştırıldığında evlenme hızının düştüğü, boşanma hızının ise arttığı görülmektedir. Türkiye verisine paralel olarak Kahramanmaraş ilinin verileri de aynı yönde eğilim göstermiştir. Bununla beraber, söz konusu 15 yıllık dönemde Kaba Boşanma Hızı Türkiye'de ‰ 0,18 artarken, Kahramanmaraş ilinde ‰ 0,15 artmış; evlenme hızı ise Türkiye'de ‰ 0,85 düşerken, Kahramanmaraş ilinde ‰ 3,05 düşmüştür.

Türkiye'nin 2016 yılı kaba evlenme hızı ve boşanma hızı 2001 yılı verileri ile karşılaştırıldığında evlenme hızının düştüğü, boşanma hızının ise arttığı görülmektedir.

Annelerin Yaş Grubuna Göre Doğumlar (Kişi) (TÜİK, 2016)

Annelerin Yaş Grubuna Göre Doğumlar													
Bölge	Yıl	Toplam	15'den az	15-17	18-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50+	Bilinmeyen
Türkiye	2016	1.309.771	234	16.396	16.396	308.306	405.585	313.395	161.862	33.053	2.339	471	9.261
	2011	1.252.812	583	26.420	26.420	334.735	389.397	280.905	116.338	23.284	4.089	427	5.757
	2006	1.255.106	1.635	34.162	34.162	379.928	392.006	228.346	90.217	32.414	4.628	1.368	2.992
	2001	1.323.288	2.729	50.844	50.844	436.542	373.693	197.340	113.246	29.675	8.946	2.093	4.702
K.Maraş	2016	21.550	4	377	1.410	5.621	6.021	4.893	2.597	498	43	4	82
	2011	22.602	9	764	1.790	6.633	6.649	4.389	1.850	426	45	4	43
	2006	22.610	27	828	1.936	7.278	6.528	3.729	1.705	505	55	13	6
	2001	25.106	47	1.070	2.137	8.435	6.797	3.796	2.092	536	132	26	38

2001-2016 yılları arasında 5 yıllık periyotlarda annelerin yaş grubuna göre doğum sayıları incelendiğinde 15 yıl içerisinde yaş gruplarının dağılımında büyük değişiklikler olduğu dikkat çekmektedir. Türkiye verileri incelendiğinde 2001 yılında yaş grubuna göre doğum sayılarında ilk sırada 20-24 yaş grubu, 2.sırada 25-29 yaş grubu ve 3.sırada 30-34 yaş grubu aralığı yer almaktadır. 2016 yılına gelindiğinde yaş grubu sıralamasında ilk sırayı 25-29 yaş grubunun ikinci sırayı 30-34 yaş ve 3.sırayı 20-24 yaş grubunun aldığı görülmektedir. Bu durum kadınlarda anne olma yaşının giderek yükselmekte olduğunu göstermektedir. Son 15 yıl içerisinde eğitim seviyesi yükselen ve iş hayatına atılan kadınların evlenme yaşında değişiklik yaşanması yaş grubuna göre doğum sayılarında da değişiklik yaşanmasına neden olmuştur. Ayrıca son 15 yıl içerisinde 20-24 yaş grubu doğum sayılarında düşüş yaşanırken, 35-39 yaş grubu sayılarında artış gerçekleşmiştir. Bu durum da anne olma yaşının giderek yükseldiğini gösteren bir başka göstergedir. Türkiye’de 2001 yılında 20 yaş altı doğum sayısı 157.051 iken, bu rakamda her 5 yıllık periyotta düşüş gerçekleşmiş ve 2016 yılında bu rakam 2001 yılına göre %48 düşerek 75.499 olarak gerçekleşmiştir. Bu durum da genç yaşta anne olma oranının düştüğünü göstermektedir.

Kahramanmaraş ilinde de 2001 yılı verileri incelendiğinde yaş grubu sıralamasında Türkiye ile benzer bir sıralama gerçekleştirmiş ve ilk sırada 20-24 yaş grubu, 2. sırada 25-29 yaş grubu ve 3. sırada 30-34 yaş grubu aralığı yer almıştır. 2016 yılına gelindiğinde yaş grubu sıralamasında Türkiye sıralamasından farklı bir sıralama gerçekleşmiştir. İlk sırayı ülkemizde olduğu gibi 25-29 yaş grubu alırken Türkiye sıralamasından farklı olarak 2. sırayı 20-24 yaş ve 3. sırayı 30-34 yaş grubu almıştır.

Son 15 yıl içerisinde Türkiye ve Kahramanmaraş ilinde yükseköğretim yaşına gelen kadınların eğitim hayatına yönelmesi, kadınların evlenme yaşı ve anne olma yaşında değişiklik meydana gelmesine sebep olmuştur.

20-24 yaş grubu doğum sayılarında 15 yıl içerisinde gerçekleşen düşüş ve 2016 yılında 25-29 yaş grubunun ilk sırada olması Kahramanmaraş ilinde kadınların yükseköğretime önem verdiklerini göstermektedir. 35-39 yaş grubu doğum sayılarında 15 yıl içerisinde %24 oranında artış yaşanırken 20-24 yaş grubunda yaklaşık %20 oranında düşüş gerçekleştirmiştir. 20 yaş altı doğum sayısında 15 yıl içerisinde %66 düşüş yaşanmıştır. Kahramanmaraş ilinde kadınların eğitim hayatına yönelmesiyle birlikte anne olma yaşı değişime uğrarken, genç yaşta anne olma oranı giderek düşmektedir.

GÖÇ

Net Göç Miktarı (Kişi) (TÜİK, 2016)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2010-2016	2010-2016 Sıralaması
K.Maraş	-7.410	-9.289	-9.559	-4.762	-3.284	-5.416	-1.664	-41.384	17

Gelişmiş ya da gelişmekte olan ülkelerde uluslararası nitelikli göç hareketleri genel itibariyle eğitim, teknik işgücü ve kariyer gelişimi odaklı yasal hareketler olarak görülmekte iken, azgelişmiş ya da gelişmemiş ülkelerden kaynaklanan hareketlilik, istihdam ve hayat şartlarının iyileştirilmesi odaklı ve çoğunlukla yasal olmayan hareketler olarak görülmektedir. Türkiye’deki göç hareketliliği de dünya genelinde yaşanan göç hareketlerine paralel bir nitelik göstermekte ve metropoller, metropol alt merkezleri ve endüstriyel büyüme odaklarına doğru, eğitim, istihdam, kariyer gelişimi ve yaşam kalitesi odaklı olmaktadır.

Türkiye’de illerin 2010 ve 2016 yılı net göç miktarları incelendiğinde, 81 ilden 54’ünün verdiği göçün, aldığı göç miktarından daha yüksek olduğu anlaşılmaktadır. TR63 Bölgesi’nde yer alan tüm iller söz konusu 54 il arasında yer almaktadır. Söz konusu dönemde Kahramanmaraş ili vermiş olduğu 41.384 kişilik göç ile Türkiye’de en çok göç veren 17. kent olmuştur. Aynı dönemde en çok göç veren ilk 3 il sırasıyla Van, Diyarbakır ve Ağır olurken; en çok göç alan il sırasıyla İstanbul, Ankara ve Antalya olmuştur.

2010-2016 net göç miktarına göre Kahramanmaraş, Türkiye’nin en çok göç veren 17. ilidir.

³ Bölgesel Gelişme Ulusal Stratejisi’nde (2014-2023) İstanbul, Ankara ve İzmir Metropol kentlerimiz olarak değerlendirilmiştir. Bu kentlerin büyükşehir belediye nüfusları 3 milyonun üzerinde olmakla birlikte, belirlenmelerinde bu kentlerin bir karar alma merkezi olma durumları, uluslararası bağlantı potansiyelleri, ekonomik ve sosyal yaşam çeşitlilikleri ile görece geniş etki alanları bulunması özellikleri değerlendirmeye alınmıştır.

⁴ Metropol alt merkezler, metropollerin etki alanında bulunan ve onlarla fonksiyonel ilişkileri olan Endüstriyel Büyüme Odakları olarak belirlenmiştir. Bölgesel Gelişme Ulusal Stratejisi’nde (2014-2023) Metropol Alt Merkezler Tekirdağ, Bursa, Kocaeli, Sakarya, Manisa illerinden oluşmaktadır.

⁵ Endüstriyel Büyüme Odakları belirlenirken metropoller dışında kalan, imalat sanayi istihdamı ülke imalat sanayi istihdamının binde 5’inden büyük olan 38 il arasından belli kriterler göz önünde bulundurularak çok boyutlu ölçekleme yöntemi ile belirlenmiştir. Bu kentler belirlenirken belirli sektörlerde gelişme kaydederek Türkiye’nin önemli sanayi veya turizm merkezi konumuna gelmiş olmaları dikkate alınmıştır. Bununla beraber üretim ve faktör kullanım düzeyleri, nüfusları gibi veriler de kullanılmıştır. Bu kentler, ülkenin orta ve batı kesimlerinde görece daha güçlü bir ilişkiler sistemi içinde yer almakta, bu kentlerin bir bölümü aynı zamanda bölgesel merkez işlevi de görmektedir. Bölgesel Gelişme Ulusal Stratejisi’nde (2014-2023) geçen Endüstriyel Büyüme Odakları şu şekildedir: Gaziantep, Konya, Kayseri, Eskişehir, Denizli, Hatay, [Adana], [Mersin], [Kocaeli], [Bursa], [Antalya], [Tekirdağ], [Manisa], [Sakarya]

En Çok Göç Verilen İller (Kişi) (TÜİK, 2016)

Kahramanmaraş			
2010		2016	
İstanbul	3.645	İstanbul	2.953
Gaziantep	3.204	Gaziantep	2.882
Adana	1.994	Osmaniye	1.686
Osmaniye	1.972	Ankara	1.554
Kayseri	1.718	Adana	1.542
Antalya	1.624	Kayseri	1.267
Ankara	1.473	Hatay	1.160
Mersin	1.368	Antalya	1.110
Hatay	1.164	Malatya	1.088
Malatya	775	Mersin	1.006

Kahramanmaraş'ın 2010 ve 2016 yıllarında en çok göç verdiği iller karşılaştırıldığında, 2010 yılında sıralamaya giren ilk 10 il ile 2016 yılında sıralamaya giren ilk 10 ilin birebir aynı olduğu, sadece bazı sıralama farklarının meydana geldiği anlaşılmaktadır. Kahramanmaraş öncelikli olarak, büyük kentlerimizden olan İstanbul ve Ankara ile beraber Akdeniz ve komşu illerine göç vermiştir. Bu tablonun oluşmasına, Ankara ve İstanbul ile beraber çevre illerdeki iş imkânlarının ve lisans eğitimi tercihlerinin etkili olduğu değerlendirilmektedir.

2010 yılında da, 2016 yılında da Kahramanmaraş'ın en çok göç verdiği il İstanbul'dur. Söz konusu yıllar Kahramanmaraş'tan en çok göç verilen ilk 10 ile giden yaklaşık olarak her 5 kişiden biri İstanbul'a göç etmiştir.

En Çok Göç Alınan İller (Kişi) (TÜİK, 2016)

Kahramanmaraş			
2010		2016	
İstanbul	2.685	Gaziantep	3.183
Gaziantep	2.109	İstanbul	2.869
Adana	1.710	Adana	1.562
Osmaniye	1.379	Osmaniye	1.512
Antalya	1.093	Hatay	1.255
Hatay	1.009	Ankara	1.237
Mersin	998	Antalya	1.223
Ankara	955	Kayseri	1.199
Kayseri	905	Şanlıurfa	873
Malatya	731	Malatya	858

2010 yılında Kahramanmaraş'ın en çok göç aldığı ve verdiği ilk 10 il birebir aynı olup 2016 yılında ilk 10 il içerisinde 9'u birebir aynıdır. Bu durumun lisans eğitimi tercihlerinden ve eğitim sonunda memleketlerine dönen öğrencilerin istatistikler üzerindeki etkisinden kaynaklandığı düşünülmektedir.

Kahramanmaraş'ın 2010 ve 2016 yıllarında en çok göç aldığı iller karşılaştırıldığında, 2010 yılında sıralamaya giren ilk 10 il ile 2016 yılında sıralamaya giren ilk 10 ilden 9'unun birebir aynı olduğu, 9 il arasında bazı sıralama farklarının meydana geldiği anlaşılmaktadır. Ayrıca 2010 yılında Kahramanmaraş'ın göç aldığı ilk 10 il içerisinde Mersin yer alırken, 2016 yılında Şanlıurfa ilk 10 sıralamasında yer almıştır. Buna ilave olarak, 2010 yılında Kahramanmaraş'ın en çok göç verdiği ilk 10 il ile en çok göç aldığı ilk 10 il birebir aynı olup 2016 yılında ilk 10 il içerisinde 9'u da aynıdır. Bu durumun lisans eğitimi tercihlerinden ve eğitim sonunda memleketlerine dönen öğrencilerin istatistikler üzerindeki etkisinden kaynaklandığı düşünülmektedir.

Geçici Koruma Statüsündeki Sığınmacılar

Suriye'deki çatışmaların başlaması ile birlikte Türkiye açık kapı politikası uygulamış ve bu doğrultuda Türkiye'ye sığınan Suriyeli sayısı her geçen yıl artarak 2017 yılı itibariyle 3 milyona ulaşmıştır. Söz konusu dönemde Türkiye tarafından sığınmacılara yönelik Başbakanlık Afet ve Acil Yönetimi Başkanlığı (AFAD) koordinasyonunda kamp alanlarının kurulmasını sağlamış, Göç İdaresi Genel Müdürlüğü'nü taşra teşkilatları ile birlikte kurarak, yoğun göç hareketlerini uluslararası ve yerel mevzuat doğrultusunda düzen altına almıştır.

Türkiyede Suriyeli Misafirlerin İllere Göre Dağılımı (Kişi) (Göç İdaresi Genel Müdürlüğü, 2017)

İl	Kayıt Edilen Suriyeli	İl Nüfusu	Toplam Nüfus	Yüzde (%)
İstanbul	501.929	14.804.116	15.306.045	3,4%
Şanlıurfa	439.826	1.940.627	2.380.453	22,7%
Hatay ⁶	377.643	1.555.165	1.932.808	24,3%
Gaziantep	339.697	1.974.244	2.313.941	17,2%
Diğer iller	334.007	37.011.584	37.345.591	0,9%
Adana	166.247	2.201.670	2.367.917	7,6%
Mersin	157.285	1.773.852	1.931.137	8,9%
Kilis	127.576	130.825	258.401	97,5%
Bursa	117.682	2.901.396	3.019.078	4,1%
İzmir	115.356	4.223.545	4.338.901	2,7%
Mardin	95.926	796.237	892.163	12,0%
Kahramanmaraş	94.569 ¹	1.112.634	1.207.203	8,5%
Ankara	82.676	5.346.518	5.429.194	1,5%
Konya	80.945	2.161.303	2.242.248	3,7%
Kayseri	63.308	1.358.980	1.422.288	4,7%
Osmaniye	46.708	522.175	568.883	8,9%
Toplam	3.141.380	79.814.871	82.956.251	3,9%

⁶İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü ile yerel kurumlardan temin edilen Suriyeli sayısı arasında farklılıklar bulunmaktadır. Bu nedenle bölge içi hesaplamalarda yerel kurumların verileri, ulusal hesaplamalarda İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü verileri kullanılmıştır. Söz konusu kurumlardan veriler farklı tarihlerde temin edilmiştir.

İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü verilerine göre Türkiye’de en çok Suriyeli misafir İstanbul’da bulunmaktadır. Kahramanmaraş en çok Suriyeli misafirin kayıt edildiği 12. il konumundadır. Bununla birlikte kayıt edilen Suriyeli misafirin il nüfusuna oranı değerlendirildiğinde Kilis %97,5 ile ilk sırada yer alırken, Kahramanmaraş’ın oranı %8,5’tir. Kahramanmaraş ilinde yaşayan Suriyelilerin ilçelere göre dağılımı değerlendirildiğinde en çok Suriyeli misafirin Dulkadiroğlu ilçesinde kayıt altına alındığı anlaşılmaktadır. Merkez ilçe konumunda olan Dulkadiroğlu’nda, Suriyeli misafir nüfusunun, ilçe nüfusuna oranı %21,5’tir. Dulkadiroğlu ilçesinin ardından en çok Suriyeli misafirin yaşadığı ilçe olan Onikişubat, Kahramanmaraş’ın diğer merkez ilçesi konumundadır.

Kahramanmaraş ili Türkiye’de en çok Suriyeli sığınmacının kaydedildiği 12. ildir.

Suriyelilerin İlçelere Göre Dağılımı (Kişi) (Kahramanmaraş İl Göç İdaresi Müdürlüğü, 2017; TÜİK 2016)

İlçe Adı	Suriyeli Sayısı 2017	İlçe Nüfusu, 2016	Toplam Nüfus 2016	İlçe/il Nüfusuna Oranı (%)
Afşin	2.120	81.591	83.711	2,60%
Andırın	8	34.148	34.156	0,02%
Çağlayancerit	42	23.318	23.360	0,18%
Dulkadiroğlu	47.208	219.548	266.756	21,50%
Ekinözü	21	24.777	24.798	0,08%
Elbistan	4.444	142.783	147.227	3,11%
Göksun	772	51.515	52.287	1,50%
Nurhak	24	12.348	12.372	0,19%
Onikişubat	31.942	396.753	428.695	8,05%
Pazarcık	1.645	68.187	69.832	2,41%
Türkoğlu	2.182	70.773	72.955	3,08%
Toplam	90.408 ¹	1.125.741	1.216.149	8,03%

¹Kahramanmaraş İl Göç İdaresi Müdürlüğü'nden alınan bilgiye göre Kahramanmaraş veri tabanında kayıtları olan ancak adres bilgisi eksik olduğu gerekçesiyle ilçe bazında tasnifi mümkün olmayan kayıtların bulunduğu, ilçe bazında kaydı yapılamayan Suriyeli sayısının 833 olduğu ve kaydı yapılamayanlar ile birlikte toplam Suriyeli sayısının 91.241 olduğu ifade edilmiştir.

Kahramanmaraş ilinde yaşayan Suriyeli misafirlerin büyük bir çoğunluğu kentsel yaşam içerisinde yer almakla birlikte, AFAD tarafından Kahramanmaraş ilinde kurulan Konteyner kentte de Suriyeli sığınmacılar yaşamaktadır. İlde mevcut 5.006 konteynerde, 17.961 Suriyeli yaşamlarını sürdürmektedir.

İlde Suriyeli nüfusun en yoğun olduğu ilçe Dulkadiroğlu'dur.

Kahramanmaraş İlinde Bulunan Barınma Merkezlerindeki Suriyeli Sayıları (AFAD, 2017)

Barınma Tipi	Barınma Tipi	Suriyeli Sayısı
Merkez Konteyner Kenti	Konteyner (Adet)	17.961

Yaş Gruplarına Göre Suriyeli Sayıları (Kahramanmaraş İl Göç İdaresi Müdürlüğü, 2017)

İlçe	Toplam Suriyeli Sayısı	Yaş Gruplarına Göre Suriyeli Sayısı																		
		0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85-89	90+
Dulkadiroğlu	47.208	7.442	7.403	5.413	4.986	4.954	3.785	3.502	2.649	2.031	1.440	1.189	818	590	415	230	160	122	52	27
Onikişubat	31.942	5.051	4.798	3.426	3.451	3.580	2.690	2520	1.821	1.302	965	813	534	387	255	143	109	60	23	14
Afşin	2.120	371	285	234	265	281	173	134	112	99	62	39	25	20	12	4	3	1	0	0
Andırın	8	3	0	0	1	0	2	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ekinözü	21	2	3	2	3	3	3	2	1	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0
Elbistan	4.444	759	759	506	476	448	356	330	248	176	125	107	59	43	26	10	10	2	4	0
Göksun	772	114	99	65	69	137	93	71	45	15	13	10	11	5	14	3	4	3	1	0
Nurhak	24	6	2	3	1	4	3	3	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
Pazarcık	1.645	281	263	169	163	164	151	141	98	53	40	44	34	25	11	4	3	1	0	0
Türkoğlu	2.182	365	330	237	229	245	194	181	115	92	59	48	30	20	13	10	8	3	2	1
Çağlayancerit	42	10	3	0	2	8	11	5	1	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
Toplam	90.408	14.404	13.945	10.055	9.646	9.824	7.461	6890	5.091	3.771	2.704	2.250	1.512	1.091	747	404	297	192	82	42
Fark⁸	833	377	77	60	59	77	51	38	26	19	14	6	8	9	5	2	1	1	3	0
Veri Tabanı Toplamı⁹	91.241	14.781	14.022	10.115	9.705	9.901	7.512	6928	5.117	3.790	2.718	2.256	1.520	1.100	752	406	298	193	85	42

Kahramanmaraş ilinde yaşayan Suriyeliler yaş gruplarına göre incelendiğinde Göksun ilçesi dışında kalan tüm ilçelerde 0-4 ve 5-9 yaş grubu Suriyeli sayısının ilk iki sırada yer aldığı görülmektedir. Bu durum doğum sayısının fazla olduğunu göstermektedir. Yaş grupları dağılımında genç nüfusun yoğunluğu dikkat çekmektedir.

⁸"Fark" satırı, Kahramanmaraş İl Göç İdaresi Müdürlüğü Veri Tabanında kayıtları olan ancak adres bilgisi eksik olduğu gerekçesiyle ilçe bazında tasnifi mümkün olmayan kayıtları ifade etmektedir.

⁹"Veri Tabanı Toplamı" satırı, "Toplam" ve "Fark" satırlarının toplamını vermektedir.

Eğitim Durumlarına Göre Suriyeli Sayıları (Kahramanmaraş İl Göç İdaresi Müdürlüğü, 2017)

İlçe	Toplam Suriyeli Sayısı	Eğitim Durumlarına Göre Suriyeli Sayıları								
		Okur Yazar Değil	Okur Yazar	İlkokul	Ortaokul	Lise	Ön Lisans	Lisans	Yüksek Lisans	Doktora
Dulkadiroğlu	47.208	16.336	7.066	5.636	3.253	1.653	203	409	24	1
Onikişubat	31.942	10.674	4.497	3.743	1.869	1.089	142	370	26	0
Afşin	2.120	860	325	215	90	61	3	11	0	0
Andırın	8	4	1	0	0	0	0	0	0	0
Ekinözü	21	5	6	1	0	1	0	0	0	0
Elbistan	4.444	1.653	458	249	100	41	4	18	2	0
Göksun	772	288	127	77	43	30	10	6	0	0
Nurhak	24	13	1	2	1	1	0	0	0	0
Pazarcık	1.645	646	229	150	78	27	1	7	0	0
Türkoğlu	2.182	904	322	222	100	52	8	17	1	0
Çağlayancerit	42	19	7	2	1	0	0	0	0	0
Toplam	90.408	31.402	13.039	10.297	5.535	2.955	371	838	53	1
Fark	833	549	76	149	16	6	1	2	0	0
Veri tabanı Toplamı	91.241	31.951	13.115	10.446	5.551	2.961	372	840	53	1

Kahramanmaraş ilinde yaşayan Suriyeliler eğitim durumlarına göre incelendiğinde okur yazar olmayanların oranının yüksek olduğu ve bu oranın yaklaşık %35 olduğu görülmektedir. Lisans ve yüksek lisans yapanların toplam oranı %1 olup eğitim düzeyinin oldukça düşük olduğu dikkat çekmektedir.

İlde kayıtlı Suriyeli nüfusun üçte biri okuryazar değildir.

»»» EĞİTİM

Okuryazarlık Oranı (%) (TÜİK, 2016)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Türkiye	93.96	95.13	95.78	96.04	96.13	96.22	96.5
K.Maraş	91.33	92.77	93.37	93.67	93.94	94.12	94.52

Türkiye’de okuryazarlık oranı 2010 yılında %94 iken 2016 yılında bu oran %96,5’e yükselmiştir. Kahramanmaraş ilinde ise 2010 yılında %91,3 olan okuryazarlık oranı 2016 yılında %94,5’e yükselmiştir. Kahramanmaraş 2010 yılında okuryazarlık oranında 56. sırada yer alırken, 2016 yılında 57. sırada yer almıştır.

Kahramanmaraş 2010 yılında okuryazarlık oranında 56. sırada yer alırken, 2016 yılında 57. sırada yer almıştır.

İlk ve Ortaokulda Derslik Başına Düşen Öğrenci Sayısı (Kişi) (TÜİK, 2016)

	2012	2013	2014	2015	2016
Türkiye	30	29	27	25	24
K.Maraş	33	32	32	27	25

Kahramanmaraş ili 2012 yılında ilk ve ortaokulda derslik başına düşen öğrenci sayısında 33 öğrenci ile Türkiye’de 61. sırada yer almıştır. 2016 yılında derslik başına düşen öğrenci sayısı 33’ten 25’e düşmesine rağmen Türkiye’de 63. sıraya gerilemiştir. Derslik başına düşen öğrenci sayılarında Tunceli, Ardahan, Bartın gibi düşük nüfusa sahip iller ilk sıralarda yer alırken; derslik başına düşen öğrenci sayısında sırasıyla Şanlıurfa, Gaziantep ve İstanbul en yüksek değerlere sahip olmuşlardır. Bu durum illerin nüfusu arttıkça, derslik ihtiyacının daha düşük seviyede karşılandığını göstermektedir.

2016 yılı itibariyle Türkiye’de İlk ve Ortaokulda Derslik Başına Düşen Öğrenci Sayısı 24’tür.

2016 yılında Kahramanmaraş’ta İlk ve Ortaokulda Derslik Başına Düşen Öğrenci Sayısı 25’tir.

Benzer olumsuz tablo okul başına düşen öğrenci sayısında da görülmektedir. TÜİK verilerine göre 2012 yılında Kahramanmaraş ili, okul başına düşen 151 öğrenci ile hem Türkiye ortalaması olan 192’den daha iyi bir değer elde etmiştir. Bu değer ile Kahramanmaraş Türkiye’de 51. sırada yer almıştır. 2016 yılında ise okul başına düşen öğrenci sayısı 168’e çıkmıştır fakat Türkiye ortalaması olan 195’ten yine daha iyi bir değer elde edilmiştir. Ancak iller sıralamasında 5 yıllık süreçte 4 basamak gerileyerek 55. sıraya yerleşmiştir. İstanbul ve Ankara hem 2012 yılında hem de 2016 yılında okul başına düşen en yüksek öğrenci sayısı değerlerine sahip iller olmuşlardır.

Eğitim konusunda önemli göstergeler arasında yer alan ilkokulda öğretmen başına düşen öğrenci sayısında ise 2012 yılında Kahramanmaraş ili 21 öğrenci ile 65. sırada yer alırken, 2016 yılında öğretmen başına düşen öğrenci sayısı 18’ye düşmesine rağmen, Türkiye sıralamasında 68. sıraya gerilemiştir.

Genel Ortaöğretimde Derslik Başına Düşen Öğrenci Sayısı (Kişi) (TÜİK, 2016)

	2012	2013	2014	2015	2016
Türkiye	28	29	26	20	22
K.Maraş	32	39	32	23	25

Kahramanmaraş ili 2012 yılında genel ortaöğretimde derslik başına düşen öğrenci sayısında 32 öğrenci ile Türkiye’de 67. sırada yer alırken, 2016 yılında derslik başına düşen öğrenci sayısını 33’den 25’e düşmesi ile 66. sıraya yükselmiştir. Mevcut durum itibarıyla Kahramanmaraş ili genel ortaöğretimde derslik başına düşen öğrenci sayısında Türkiye ortalamalarının altında kalmaktadır. Derslik başına düşen öğrenci sayılarında Tunceli, Ardahan, Bilecik gibi düşük nüfusa sahip iller ilk sıralarda yer alırken; Hakkâri, Batman, Siirt gibi güneydoğu illeri en yüksek öğrenci sayısına sahip iller arasında yer almıştır.

Benzer olumsuz tablo genel ortaöğretimde okul başına düşen öğrenci sayısında da görülmektedir. TÜİK verilerine göre 2012 yılında Kahramanmaraş ili okul başına düşen 490 öğrenci ile Türkiye ortalaması olan 464’ün altında kalarak 60. sırada yer almıştır. 2016 yılında ise okul başına düşen öğrenci sayısı 459’a düşmüş ve Türkiye’de 71. sıraya gerilemiştir. Türkiye ortalaması ise 2016 yılında 377’ye kadar ilerlemiştir. 2016 yılı verilerine göre sırasıyla Gaziantep, Şanlıurfa ve Batman genel ortaöğretimde okul başına en yüksek öğrenci sayısına sahip iller olmuşlardır.

Eğitim konusunda önemli göstergeler arasında yer alan genel ortaöğretimde öğretmen başına düşen öğrenci sayısında ise 2012 yılında Kahramanmaraş ili 19 öğrenci ile 66. sırada yer alırken, ilde 2016 yılında öğretmen başına düşen öğrenci sayısı 17’ye düşmesine rağmen, Türkiye sıralamasında 73. sıraya gerilemiştir.

Mesleki ve Teknik Ortaöğretimde Derslik Başına Düşen Öğrenci Sayısı (Kişi) (TÜİK, 2016)

	2012	2013	2014	2015	2016
Türkiye	34	29	29	27	23
K.Maraş	34	27	33	29	25

Türkiye’de Mesleki ve Teknik Ortaöğretimde Derslik Başına Düşen Öğrenci Sayısı 23’tür.

Kahramanmaraş’ta Mesleki ve Teknik Ortaöğretimde Derslik Başına Düşen Öğrenci Sayısı 25’tir.

Mesleki ve Teknik Ortaöğretimde Derslik Başına Düşen Öğrenci Sayısında Türkiye ortalaması, 2012 yılına göre Kahramanmaraş verisinden daha fazla düşüş gerçekleştirmiştir.

Kahramanmaraş ili 2012 yılında mesleki ve teknik ortaöğretimde derslik başına düşen öğrenci sayısında 34 öğrenci ile Türkiye’de 57. sırada yer alırken, 2016 yılında derslik başına düşen öğrenci sayısını 25’e düşürmesine rağmen 69. sıraya gerilemiştir.

Mesleki ve teknik ortaöğretimde okul başına düşen sayısında ise 362 öğrenci ile 2012 yılında Türkiye sıralamasında 70. sırayı alan Kahramanmaraş ili, 2016 yılında ise okul başına düşen öğrenci sayısı 460’a yükselmesine rağmen Türkiye’de 67. sıraya yerleşmiştir. Bununla beraber hala Kahramanmaraş ili 2016 yılı itibarıyla 419 olan Türkiye ortalamasından daha kötü bir değere sahiptir.

Eğitim konusunda önemli göstergeler arasında yer alan mesleki ve teknik ortaöğretimde öğretmen başına düşen öğrenci sayısında, Kahramanmaraş ili 2012 yılında 16 öğrenci ile 58. sırada yer alırken, 2016 yılında öğretmen başına düşen öğrenci sayısı 14’e düşmüş fakat Türkiye sıralamasında 71. sıraya gerilemiştir.

Yüksekokul veya Fakülte Mezunu Oranı (%) (TÜİK, 2016)

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Türkiye	7.21	8.54	8.79	10.24	10.79	12.03	12.95	14.2	14.94
Kahramanmaraş	4.57	5.61	5.78	6.82	7.46	8.62	9.38	10.37	11.06

TÜİK verilerine göre 2008 yılında 15 yaş üstü yüksekokul veya fakülte mezunu oranında Kahramanmaraş ili %4,6 ile Türkiye’de 61. sırada yer alırken, 2016 yılında bu oranı %11,1’ye yükselterek Türkiye’de 63. sıraya gerilemiştir. Ankara, İstanbul ve İzmir, en yüksek yüksekokul veya fakülte mezunu oranına ilk 3 il iken, Ağrı, Şanlıurfa ve Muş en düşük orana sahip 3 il olmuştur.

1992 yılında kurulan Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi (KSÜ) Kahramanmaraş ilindeki tek üniversitedir ve 2000 yılında 10.904 öğrenciye ev sahipliği yaparken, 2016 yılında öğrenci sayısı 38.537’ye yükselmiştir. Kahramanmaraş ili bu kategoride Türkiye’de en çok öğrenciye ev sahipliği yapan 33. il konumundadır. KSÜ’de 2000 yılında 499 öğretim elemanı görev yaparken, 2016 yılında bu sayı 1.231’e yükselmiştir. Kahramanmaraş ili 2016 yılında öğretim elemanı bakımından Türkiye’de 34. sırada yer almaktadır.

2016 yılında Türkiye’de Yüksekokul veya Fakülte Mezunu Oranı 14,94’tür.

2016 yılında Kahramanmaraş’ta Yüksekokul veya Fakülte Mezunu Oranı 11,06’dır.

¹⁰Yeni kayıt ve okuyan; belirtilen yılda mezun olanlar dâhil edilmemiştir.

»»»» ADALET

İl Sınırları İçerisindeki Ceza İnfaz Kurumlarında Kalan Hükümlü Sayıları (Kişi) (TÜİK, 2015)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Türkiye	88.480	80.096	115.505	161.711	170.733	168.726
Kahramanmaraş	1.005	889	1.700	2.212	2.102	1.924

Türkiye’deki ve Kahramanmaraş ilindeki hükümlü sayısı 2010 - 2015 yılları arasında aynı oranda yani, %91 oranında artmıştır. TÜİK’in 2015 yılı verilerine göre Türkiye’de hükümlü sayısı bakımından Kahramanmaraş ili 22. sırada yer almaktadır.

Türkiye’de suç türüne göre hükümlü sayısı oranları incelendiğinde %17,8 ile ilk sırayı hırsızlık, 2. sırayı %14 ile yaralama ve 3. sırayı %7,7 ile icra iflas kanuna muhalefet suçlarından dolayı hüküm giyenler almaktadır. Kahramanmaraş ilinde de suç türüne göre hükümlü sayısı oranları incelendiğinde %16,3 oranla ilk sırada hırsızlık, 2. sırada %13,9 oranla yaralama ve 3. sırada %8,5 oranla İcra İflas Kanunu’na muhalefetten dolayı hüküm giyenler yer almaktadır. Suç türüne göre hükümlü sayılarının sıralaması Türkiye’de ve Kahramanmaraş’ta aynı olacak şekilde gerçekleşmiştir.

Türkiye’deki ve Kahramanmaraş ilindeki hükümlü sayısı 2010 - 2015 yılları arasında aynı oranda (%91) artmıştır.

2015 yılı verilerine göre Türkiye’de hükümlü sayısı bakımından Kahramanmaraş ili 22. sırada yer almaktadır.

İlçelere Göre Emniyet Verileri (Kahramanmaraş İl Emniyet Müdürlüğü, 2017)

İlçe	İlçe Bazlı Asayiş Olay Sayısı		İlçe Bazlı Terör Olay Sayısı	Bin Kişiye Düşen Polis Sayısı	Bin Kişiye Düşen Suç Sayısı	Asayiş Olayları Artış Oranı
	2010	2016				
	2010	2016	2016	2016	2016	2016/2015 artış azalış
Afşin	381	933	16	2.298	0,93	-8%
Andırın	87	186	19	5.847	0,19	11%
Çağlayancerit	48	94	0	4.329	0,09	9%
Dulkadiroğlu	4.229	3.975	41	3.717	3,98	15%
Ekinözü	125	72	2	9.803	0,07	4%
Elbistan	1.125	2.399	34	2.967	2,40	9%
Göksun	336	475	20	5.102	0,48	27%
Nurhak	16	108	4	9.615	0,11	3%
Onikişubat	3.593	5.583	72	3.546	5,58	3%
Pazarcık	192	456	24	4.184	0,46	22%
Türkoğlu	200	417	4	2.808	0,42	19%

2015 ve 2016 yılları ilçelere göre asayiş olayları artış oranları karşılaştırıldığında Kahramanmaraş ili ilçeleri asayiş olaylarında yaşanan artış oranlarına göre ilk 3 ilçe, Göksun, Türkoğlu ve Onikişubat; son 3 ilçe ise Pazarcık, Dulkadiroğlu ve Andırın'dır. Asayiş olay sayıları incelendiğinde en yüksek olay sayısının yaşandığı ilçeler Dulkadiroğlu, Onikişubat ve Elbistan'dır. Kahramanmaraş ilçelerinde 2016 yılında 1.000 kişiye düşen suç sayıları incelendiğinde Dulkadiroğlu, Onikişubat ve Elbistan ilçelerinde sayının diğer ilçelere oranla daha yüksek olduğu dikkat çekmektedir. Bu üç ilçede Kahramanmaraş ilinde nüfusunun en yüksek olduğu üç ilçesidir. 2016 yılında ilçe bazlı terör olayı sayısında ilk sırayı Onikişubat alırken Onikişubat'ı sırasıyla Dulkadiroğlu ve Elbistan ilçeleri izlemektedir. 2016 yılında 1.000 kişiye düşen polis sayısının en yüksek olduğu ilçe Ekinözü ilçesi iken 2.sırada Nurhak, 3. sırada Andırın ilçesi yer almaktadır. Bu ilçelerde nüfusun düşük olması itibariyle kişi başına düşen polis sayısı yüksek görünmektedir.

»»»» **EKONOMI**

Gayrisafi Yurtiçi Hâsıla (\$) (TÜİK, 2014)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Türkiye	5.961	7.304	7.906	9.656	10.931	8.980	10.560	11.205	11.588	12.480	12.112
Kahramanmaraş	3.585	4.407	4.275	5.415	6.297	5.405	6.599	6.762	6.903	7.460	7.208

TÜİK'e göre il düzeyinde gayrisafi yurtiçi hâsıla, ilde yaratılan katma değere vergilerin eklenmesi ve sübvansiyonların çıkarılmasıyla bulunan değerdir. 2004 yılında 3.585 \$ ile 54. sırada bulunan Kahramanmaraş ili, 2010 yılında 6.599 \$ ile 55. sıraya gerilemiş; 2014 yılında ise 7.208 \$ ile 58. sıraya gerilemiştir. Grafikten de anlaşılabileceği üzere Kahramanmaraş ilinin GSYH seyri Türkiye ile paralel şekilde ilerlemektedir. 2009 yılındaki uluslararası ekonomik krize kadar daha hızlı yükseliş eğilimindeki GSYH, 2009 yılındaki düşüşün ardından daha düşük bir ivme ile yükselmektedir. 2014 yılında sırasıyla İstanbul, Kocaeli ve Ankara en yüksek kişi başı GSYH değerine sahip 3 il olurken; Ağrı, Şanlıurfa ve Van en düşük kişi başı GSYH değerine sahip iller olmuştur.

Kahramanmaraş ili 2014 yılı verilerine göre, 7.208 ABD Doları kişi başına düşen GSYH ile Türkiye'de 58. sırada yer almaktadır.

2014 yılından itibaren bölgesel ölçekte yayınlanan işgücüne katılım, istihdam ve işsizlik oranları bakımından Kahramanmaraş ilinin de içerisinde yer aldığı TR63 Bölgesi Türkiye ortalamalarının altında yer almaktadır. TR63 Bölgesi'nde işgücüne katılım oranı 2014 yılında %43,3'den 2016 yılında %46'ya yükselmiştir. Bu yükselme kadınların işgücüne katılım oranının artmasından kaynaklanmaktadır (kadınların işgücüne katılım oranı 2014 yılında %19,9'dan, 2016 yılında %26'ya yükselmiştir.) TR63 Bölgesi işgücüne katılım oranında 26 Bölge arasında 22. Sırada yer almaktadır. Benzer şekilde işsizlik oranları değerlendirildiğinde TR63 Bölgesi'nde işsizlik 2014 yılında %15,4'ten 2016 yılında %14,4'e gerilemiştir. Buna rağmen TR63 Bölgesi 26 Bölge içerisinde 24. sırada yer almaktadır. TR63 Bölgesi'nden daha yüksek işsizlik oranına sahip TRC2 (Şanlıurfa, Diyarbakır) ve TRC3 (Mardin, Batman, Şırnak, Siirt) Bölgeleri bulunmaktadır.

İşgücüne Katılım, İstihdam ve İşsizlik Oranı (%) (TÜİK, 2016)

	İşgücüne Katılım Oranı			İstihdam			İşsizlik		
	2014	2015	2016	2014	2015	2016	2014	2015	2016
Türkiye	50,5	51,3	52	45,5	46	46,3	9,9	10,3	10,9
TR63 Bölgesi	43,3	42,8	46	36,7	35,8	39,4	15,4	16,4	14,4

İllere göre ihracat değerlerini incelediğimizde Kahramanmaraş ili 2002 yılında 110 milyon ABD doları olan ihracatını 2006 yılında 286 milyon ABD Dolarına, 2010 yılında 532 milyon ABD Dolarına ve 2016 yılında da 871 milyon ABD dolarına yükseltmiştir. Küresel ekonomik krizin ve Suriye’de başlayan iç savaşın, 2002-2010 yılları arasındaki yüksek ivmeli ihracat artışının, 2010-2016 yılları arasında aynı ivme ile devam etmemesinin önemli etkileri arasında olduğu değerlendirilmektedir. Kahramanmaraş ili özellikle bulunduğu bölge itibarıyla yaşadığı olumsuzluklara rağmen 2016 yılında Türkiye’de en çok ihracat gerçekleştiren 19. ili olmayı başarmış ve yıllar itibarıyla ihracat sıralamasındaki yükselişine devam etmiştir.

Hatay, Kahramanmaraş ve Osmaniye illerinden oluşan TR63 Bölgesi, Türkiye’nin en yüksek işsizlik oranına sahip üçüncü Düzey 2 Bölgesi’dir.

İhracat (Bin \$) (TÜİK, 2016)

	2002	Sıra	2006	Sıra	2010	Sıra	2016	Sıra
Türkiye	36.059.089	-	85.534.676	-	113.883.219	-	142.543.621	
Kahramanmaraş	110.305	21	286.321	20	531.687	229	870.643	19

Kahramanmaraş ili 2016 yılı verilerine göre Türkiye’de en çok ihracat yapan 19. ildir.

Kahramanmaraş İlinin 2016 Yılında En Çok İhracatını Gerçekleştirdiği On Ürün (\$) (TÜİK, 2016)

Sektör	2010 Yılı İhracatı	2016 Yılı İhracatı	2010 Yılına Göre Artış Oranı (%)	Türkiye'nin 2010 Yılı İhracatı	Türkiye'nin 2016 Yılı İhracatı	Türkiye'nin 2016 Yılı İhracatında K.Maras'ın Payı
Tekstil ürünleri	370.971.472	582.906.575	57,1	10.932.274.402	13.543.584.262	4,3
Metal eşya sanayi (makine ve teçhizat hariç)	29.206.202	81.723.484	179,8	4.972.610.686	6.110.659.776	1,3
Giyim Eşyası	58.641.782	46.195.042	21,2	10.617.877.149	12.416.456.230	0,4
Kağıt ve kağıt ürünleri	667.494	42.304.835	6.237,9	1.194.368.639	1.890.517.364	2,2
Tarım ve hayvancılık	3.610.624	31.786.952	780,4	4.919.249.750	5.372.835.725	0,6
Ana metal sanayi	29.501.144	15.959.297	45,9	14.426.576.488	17.879.669.501	0,1
Atık ve hurdalar	13.539.684	15.603.280	15,2	451.656.433	423.718.674	3,7
Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve teçhizat	6.194.823	13.474.179	117,5	9.059.416.324	11.734.862.960	0,1
Gıda ürünleri ve içecek	5.215.828	13.464.948	158,2	6.702.887.355	9.911.479.893	0,1
Metalik olmayan diğer mineral ürünler	652.785	13.172.329	1.917,9	3.988.849.510	3.608.748.689	0,4

2016 yılı TÜİK rakamlarına göre Kahramanmaraş ilinden gerçekleştirilen 871 milyon ABD Doları ihracatın yaklaşık %67'lik bölümünü tekstil sektöründen gerçekleştirmiştir. Ardından ise en çok ihracat metal eşya sanayi tarafından gerçekleştirilmiştir. 2010 ile 2016 yılı verileri karşılaştırıldığında söz konusu 2 sektörün de ihracatının yıllar geçtikçe artmakta olduğu anlaşılmaktadır

İthalat (Bin \$) (TÜİK, 2016)

	2002	Sıra	2006	Sıra	2010	Sıra	2016	Sıra
Türkiye	51.553.797	-	139.576.174	-	185.544.332	-	198.618.235	-
Kahramanmaraş	201.323	15	435.827	16	806.413	16	1.294.434	13

İllere göre ithalat değerlerini incelendiğinde, Kahramanmaraş ili 2002 yılında 201 milyon ABD doları olan ithalatını 2006 yılında 436 milyon ABD Dolarına ve 2010 yılında 806 milyon ABD Dolarına yükseltmiştir. 2016 yılında ise 1,3 milyar ABD doları ithalat gerçekleştirmiştir. 2002-2016 yılları arasında Kahramanmaraş ili ithalatında 6 kattan fazla artış meydana gelmiştir.

Kahramanmaraş İlinin 2016 Yılında En Çok İthalatını Gerçekleştirdiği On Ürün (\$) (TÜİK, 2016)

Sektör	2010 Yılı İthalatı	2016 Yılı İthalatı	2010 Yılına Göre Artış Oranı (%)	Türkiye'nin 2010 Yılı İthalatı	Türkiye'nin 2016 Yılı İthalatı	Türkiye'nin 2016 Yılı İthalatında K.Maraş'ın Payı
Tarım ve hayvancılık	458.208.445	505.212.896	10,3	6.261.328.634	6.925.450.985	7,3
Kimyasal madde ve ürünler	172.799.791	324.633.392	87,9	27.034.187.664	29.040.457.362	1,1
Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve teçhizat	40.887.142	176.501.173	331,7	15.533.244.855	20.922.412.230	0,8
Radio, televizyon, haberleşme teçhizatı ve cihazları	330.128	87.619.996	26.441,2	5.380.492.238	10.824.987.254	0,8
Tekstil ürünleri	51.375.480	57.900.184	12,7	6.058.595.986	4.810.085.865	1,2
Ana metal sanayi	60.088.101	42.845.305	28,7	18.662.914.097	22.306.705.650	0,2
Başka yerde sınıflandırılmamış elektrikli makine ve cihazlar	6.947.623	38.797.132	458,4	8.194.415.881	8.374.314.716	0,5
Atık ve hurdalar	2.155.787	27.270.858	1.165,0	7.703.896.289	5.010.751.893	0,5
Kok kömürü, rafine edilmiş petrol ürünleri ve nükleer yakıtlar	166.000	8.592.981	5.076,5	13.802.201.592	8.995.432.314	0,1
Metal eşya sanayi (makine ve teçhizatı hariç)	1.858.616	5.682.750	205,8	3.183.380.898	4.588.661.614	0,1

2016 yılı Kahramanmaraş ilinde gerçekleştirilen 1,3 milyar dolarlık ithalatın %39'u tekstil sektörünün girdisi olarak kullanılan pamuk ürünlerini de kapsayan tarım ve hayvancılık sektöründen gerçekleştirilmiştir. Tarım ve hayvancılık sektörünü %25'lik değer ile kimyasal madde ve ürünler sektörü takip etmektedir.

Sosyal Güvenlik Kapsamında Aktif Çalışan Kişi Sayısı (SGK, 2017)

	SSK'ya Bağlı (4-1/a)	BAĞKUR'a Bağlı (4-1/b)	Emekli Sandığına Bağlı (4-1/c)	Toplam	Sosyal Güvenlik Kapsamındaki Aktif Çalışanların İl Nüfusuna Oranı (%)
Türkiye	16.108.258	2.877.942	2.977.796	21.963.996	
K.Maraş	162.980	33.893	26.621	223.494	20.09

Kahramanmaraş il nüfusunda sosyal güvenlik kapsamındaki aktif çalışanların il nüfusuna oranı %20,09'dur. İl nüfusunun %8,78'i pasif sigortalı olup, bu veri yaşlı ya da emeklileri ifade etmektedir. Bakmakla yükümlü tutulanların toplam il nüfusuna oranı %53,37'dir ve bu oran sosyal güvencesi olan kişiye bağımlı olanları ifade etmektedir. (Sigortalıdan dolayı gelir ve ya ölüm aylığı bağlanabilecek kişiler)

2017 yılı Haziran ayı SGK kayıtlarına göre Kahramanmaraş ilinde Sosyal Güvenlik kapsamında aktif olarak çalışan kişi sayısı 223.494'tür. Bunların %72,9'u de SSK sistemine dâhil olanları (4-1/a), %15,2'si BAĞKUR sistemine dâhil olanları (4-1/b), %11,9'u emekli sandığına dâhil olanları (4-1/c) ifade etmektedir. Kahramanmaraş ilinde (4-1/a) maddesi kapsamında 15.166 adet işyeri bulunmakta ve bu işyerlerinde kayıtlı olarak toplam 162.980 kişi istihdam edilmektedir. İlde en çok perakende ticaret sektöründe işyeri bulunmakta iken, en çok çalışan tekstil ürünleri imalatı sektöründe yer almaktadır. Tekstil ürünleri imalatı sektörü Dulkadiroğlu ve Onikişubat merkez ilçelerinde yoğunlaşmıştır. Bununla birlikte kurulu Termik Santralin etkisiyle Afşin ve Elbistan ilçeleri enerji üretimi ile ilgili sektörlerde en yoğun istihdama sahip ilçeler olarak öne çıkmaktadır.

Son 3 Yıllık Dönemde İŞKUR Verilerinin Değişimi (İŞKUR, 2016)

	Yıl	Yıl İçinde Yapılan Başvuru	Yıl İçinde Alınan Açık İş	Yıl İçinde İşe Yerleştirme	Kayıtlı İşgücü	Kayıtlı İşsiz
Türkiye	2014	2.375.583	1.735.892	701.435	4.839.211	2.747.978
	2015	2.642.512	2.043.256	889.640	5.573.793	2.128.495
	2016	3.316.884	2.105.436	789.133	4.465.327	2.372.038
Kahramanmaraş	2014	40.977	21.552	11.683	80.185	44.802
	2015	39.422	27.153	13.770	89.475	32.443
	2016	51.907	31.971	14.233	68.443	38.693

2014 – 2016 yılları arası İŞKUR verilerine göre; Kahramanmaraş'ta kayıtlı işgücü sayısında 2015 yılında artış yaşanırken, 2016 yılında düşüş gerçekleşmiştir. İŞKUR'a kayıtlı işsiz sayısında da 2015 yılında düşüş gerçekleşirken, 2016 yılında bir önceki yıla göre %19 oranında artış gerçekleşmiştir. Bununla birlikte işe yerleştirme sayıları incelendiğinde TR63 Bölgesi illeri içerisinde 2016 yılında bir önceki yıla göre artışın yaşandığı tek il Kahramanmaraş ili olup, bir önceki yıla göre %3,3 oranında artış yaşanmıştır. Kahramanmaraş ilinin işverenler tarafından talep edilen iş sayısı ve işe yerleştirme sayısı bakımından da TR63 Bölgesi'nde ilk sırada yer aldığı görülmektedir.

Cinsiyete Göre İŞKUR Verileri (İŞKUR, 2016)

	Yıl İçinde Yapılan Başvuru			Yıl İçinde İşe Yerleştirme			Kayıtlı İşgücü		
	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam
Türkiye	1.926.488	1.390.396	3.316.884	542.184	246.949	789.133	2.628.445	1.836.882	4.465.327
K.Maraş	34.161	17.746	51.907	11.504	2.729	14.233	45.794	22.649	68.443

2016 yılı İŞKUR verilerine göre; kadınların İŞKUR'a kayıtlılık oranları ele alındığında Kahramanmaraş ili rakamlarının Türkiye oranlarının altında kaldığı görülmektedir. Türkiye'de yıl içinde yapılan başvuru sayılarında kadınların oranı %42 iken Kahramanmaraş'ta kadınların oranı %34,2; Türkiye'de yıl içinde işe yerleştirme sayılarında kadınların oranı %31,3 iken, Kahramanmaraş'ta bu oran %19,1 ve kayıtlı işgücünde Türkiye'de kadınların oranı 41,1 iken Kahramanmaraş'ta bu oran %33,1'dir.

Türkiye'de İŞKUR'a başvuran her 4 erkekten 1'i işe yerleştirilirken, bu rakam Kahramanmaraş'ta 3'tür.

Türkiye'de İŞKUR'a başvuran her 6 kadından 1'i işe yerleştirilirken, bu rakam Kahramanmaraş'ta 7'dir.

Kahramanmaraş ilinde yaşayan kadınların İŞKUR üzerinden iş bulma oranları Türkiye ortalamasının gerisinde kalmaktadır.

KONUT

Konut Satışları (Adet) (TÜİK, 2017)

	2015	2016	2017 Ocak-Haziran
Türkiye	1.289.320	1.341.453	654.363
Kahramanmaraş	11.728	14.684	6.936

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerine göre Türkiye’deki konut satışlarını incelediğimizde Kahramanmaraş ilinde 2015 yılında yaklaşık 12 bin konut satılırken, 2016 yılında bu sayı yaklaşık 15 bine yükselmiştir. Kahramanmaraş ili 2016 yılı verilerine göre en fazla konut satışı gerçekleştirilen 24. il olmuştur. 2017 yılının ilk yarısında ise bir önceki yıla paralel şekilde 7 bin adet konut satışı gerçekleştirilmiştir.

Kahramanmaraş ili 2016 yılı verilerine göre en fazla konut satışı gerçekleştirilen 24. il olmuştur.

Konut ile ilgili resmi istatistik programı kapsamında erişilebilen en güncel konut araştırması 2011 yılında TÜİK tarafından gerçekleştirilmiştir. Çalışmaya göre Türkiye’de hanehalklarının %67’si kendi konutunda otururken, ikamet ettikleri konutta kiracı oranı %24’tür. Kahramanmaraş ilinde %72 ile kendi evinde oturanların oranı, Türkiye ortalamalarının üzerinde almaktadır. Ardahan (%84,3), Ağrı (82,2), Muş (%82,1) ve Van (%81,9) illerinin kendi konutunda oturanların en yüksek orana sahip olduğu iller olurken, İstanbul (%31,5), Ankara (%30,2) ve Antalya (%29,9) kirada oturanların en yüksek orana sahip olduğu iller olmuştur. Kahramanmaraş ilinde kiracı olma oranı %18 ile Türkiye ortalamasının altındadır.

Türkiye’de ikamet ettikleri konutta kiracı olarak bulunanların oranı %23,8’dir.

2011 yılında TÜİK tarafından gerçekleştirilen Nüfus ve Konut Araştırmasına göre, Türkiye’de oda başına düşen kişi sayısı (salon dahil; mutfak, banyo ve tuvaletler hariç) 1,1 olarak hesaplanmıştır. Odabaşına düşen kişi sayısının en az olduğu iller: Çanakkale (0,8), Eskişehir (0,8) ve Burdur (0,9)’dur. Oda başına düşen kişi sayısının en fazla olduğu iller ise Şırnak (2,2), Hakkâri (1,9) ve Mardin (1,9)’dir. Kahramanmaraş ilinde oda başına düşen kişi sayısı 1,2 olup Türkiye ortalamasının üzerindedir.

Kahramanmaraş’ta ikamet ettikleri konutta kiracı olarak bulunanların oranı %18’dir.

Tiyatro Salonu ve Seyirci Sayıları (TÜİK, 2016)

	Tiyatro Salonu Sayısı				Tiyatro Seyirci Sayısı			
	2000	2005	2010	2016	2000	2005	2010	2016
Türkiye	108	123	430	721	3.746.162	2.716.251	5.248.226	6.016.762
Kahramanmaraş	-	-	2	4	-	-	2.832	20.132

2016 yılı itibariyle Kahramanmaraş'ta 4 adet tiyatro salonu bulunmaktadır. 2016 yılı için Kahramanmaraş'ta tiyatroları kullanan seyirci sayısı ise 20.132 olarak gerçekleşmiştir.

2016 yılında Türkiye'de tiyatroya en fazla seyirci çeken kentler arasında Kahramanmaraş 36. sırada gelmektedir.

Salon başına seyirci rakamlarına göre 5.033 kişi ile Kahramanmaraş Türkiye ortalamasının (8.345 kişi) bir hayli gerisinde kalmasına rağmen, TR63 Bölgesi'nde bu kategoride, en iyi değerlere sahip olan kent konumundadır.

2016 yılında TR63 Bölgesi'nde salon başına düşen seyirci rakamının en yüksek olduğu kent Kahramanmaraş olsa da, Kahramanmaraş'ın bu verisi de Türkiye ortalamalarının bir hayli gerisinde kalmaktadır.

Sinema Salonu ve Seyirci Sayıları (TÜİK, 2016)

	Sinema Salonu Sayısı				Sinema Seyirci Sayısı			
	2000	2005	2010	2016	2000	2005	2010	2016
Türkiye	606	987	1.834	2.483	17.086.152	18.001.466	35.787.380	55.260.600
Kahramanmaraş	4	8	17	19	14.500	51.172	156.881	432.713

2000 yılı itibarıyla TR63 Bölgesi'nde en çok sinema salonu bulunan ikinci il olan Kahramanmaraş, bu özelliğini 2016 yılında 19 salon ile devam ettirmiştir. 2016 yılı için Kahramanmaraş'ta sinemaları kullanan seyirci sayısı ise 432.713 olarak gerçekleşmiştir. Bu sayı ile Kahramanmaraş Türkiye'de en fazla sinemaya gidilen 26. kent olmuştur.

2016 yılında Türkiye'de sinemaya en fazla seyirci çeken kentler arasında Kahramanmaraş 26. olmuştur.

Salon başına düşen seyirci rakamlarında Kahramanmaraş 22.774 kişi ile Türkiye'de 25. sırada yer almaktadır.

Kahramanmaraş'ın Türkiye'nin en kalabalık 18. şehri olduğu düşünüldüğünde; nüfusu Kahramanmaraş'tan daha az olan bazı şehirlerin Kahramanmaraş'tan daha fazla sinema seyircisine sahip olduğu anlaşılmaktadır.

Kütüphane Verileri (Adet) (TÜİK, 2015)

	Kütüphane Sayısı			Bin Kişi Başına Yararlanma Sayısı		
	2007	2010	2015	2007	2010	2015
Türkiye	1.162	1.136	1.130	287	262	299
Kahramanmaraş	13	16	14	284	299	196

Kahramanmaraş ilinde 2015 yılı itibarıyla 14 adet kütüphane yer almaktadır ve söz konusu yıl, bin kişi başına kütüphanelerden yararlanma sayısı 196 olmuştur. 2010 yılına göre 2015 yılında bin kişi başına kütüphanelerden yararlanma sayısı Kahramanmaraş'ta düşmüştür.

Kahramanmaraş ili bin kişi başına kütüphanelerden yararlanma sayısında Türkiye'de 70. sırada yer almaktadır. Bu veri aynı zamanda TR63 Bölgesi illeri arasındaki en düşük değeri göstermektedir.

Türkiye'de kütüphanelerden Bin Kişi Başına Yararlanma Sayısı bakımından Kahramanmaraş 70. sıradadır. Aynı listede Türkiye'nin en kalabalık 3 kenti olan İstanbul, Ankara ve İzmir'in yeri sırasıyla 81, 77 ve 73 şeklindedir.

Düzy 2 Bölgelerine Göre Yayınlanan Gazete Sayıları (Adet) (TÜİK, 2016)

Sıra	Düzy 2 Bölgesi	2005	2010	2013	2014	2015	2016
1	İstanbul-TR10	193	403	503	507	457	433
2	Adana, Mersin-TR62	108	138	201	201	210	205
3	Hatay, Kahramanmaraş, Osmaniye-TR63	114	194	222	201	189	165
4	Trabzon, Ordu, Giresun, Rize, Artvin, Gümüşhane-TR90	96	136	168	148	140	131
5	İzmir-TR31	66	87	136	125	121	122
6	Aydın, Denizli, Muğla-TR32	102	167	196	168	135	110

2016 yılında Düzy 2 Bölgelerinde yayınlanan gazete sayılarına bakıldığında Hatay, Kahramanmaraş ve Osmaniye illerinin yer aldığı TR63 Bölgesi'nin 165 yayın ile 26 adet Düzy 2 Bölgesi arasında 3. sırada olduğu görülmektedir. TR63 Bölgesi'nin bu alanda üst sıralarda olmasının dönemseller nedenlere bağlı olmadığı, 2005 yılında da aynı sırada olmasından anlaşılmaktadır. Bununla beraber, söz konusu başarının dergi sayılarında geçerli olmadığı, TR63 Bölgesi'nin dergi sayısı bakımından 26 adet Düzy 2 Bölgesi arasında 14. sırada olduğu görülmektedir.

Düzy 2 Bölgelerine Göre Yayınlanan Dergi Sayıları (Adet) (TÜİK, 2016)

Sıra	Düzy 2 Bölgesi	2005	2010	2013	2014	2015	2016
1	İstanbul-TR10	1.082	1.691	1.910	1.864	1.878	1.715
2	Ankara-TR51	648	952	899	1.059	1.029	965
3	İzmir-TR31	133	207	275	351	252	256
....							
13	Manisa, Afyonkarahisar, Kütahya, Uşak-TR33	28	30	39	38	36	31
14	Hatay, Kahramanmaraş, Osmaniye-TR63	24	31	53	52	43	30
15	Tekirdağ, Edirne, Kırklareli-TR21	10	25	26	30	29	26

Müze ve Ören Yeri Verileri (TÜİK, 2015)

	Müze Sayısı (Adet)	Ören Yeri Sayısı (Adet)	Müze Eser Sayısı (Adet)	Müze ve Ören Yeri Ziyaretçi Sayısı (Kişi)
Türkiye	193	138	3.235.113	28.122.934
Kahramanmaraş	1	-	29.485	22.006

2015 yılı itibarıyla Türkiye’de 193 adet müze bulunmaktadır ve bu müzelerden sadece 4’ü TR63 Bölgesi’nde yer almaktadır. Söz konusu 193 müzeden 87’sinin, yani %45’inin, toplam 10 il içerisinde yer alması ise manidardır. TR63 Bölgesi’nde yer alan 4 müzeden sadece 1 adedi Kahramanmaraş ilinde yer almaktadır. Söz konusu Kahramanmaraş Müzesi 1947 yılında Taş Medrese’de kurulmuş olup, 1961 yılında Kahramanmaraş Kalesi’ne, 1975 yılında ise bugünkü mevcut Müze binasına taşınmıştır. 2012 yılında yapılan yenileme çalışması sonrasında 29.485 adet eseri ile Kahramanmaraş Müzesi aynı yerinde hizmet vermeye devam etmektedir. 2015 yılında Kahramanmaraş Müzesi’ni 22.006 kişi ziyaret etmiştir.

TR63 Bölgesi’nde Ören Yeri olmayan tek il Kahramanmaraş’tır.

Türkiye’de Müze ve Ören yerlerini ziyaret eden ziyaretçiler arasında Kahramanmaraş’ın yerine bakıldığında Kahramanmaraş’ın payının %0,08 olduğu görülmektedir. Binlerce yıllık tarihi olan bir kentte, ziyaretçi sayısının bu seviyede kalması ile ilgili olarak konjonktürel hususların dışında kalan nedenler ortaya çıkartılarak, bir eylem planının oluşturulması ve uygulanması gerektiği değerlendirilmektedir.

Turizm İşletme Belgeli Tesislerdeki Konaklama Verileri (Kişi, Sıra) (TÜİK, 2015)

	2000	Sıra	2005	Sıra	2010	Sıra	2015	Sıra
Türkiye	15.659.978	-	23.411.002	-	29.753.966	-	43.359.970	-
Kahramanmaraş	23.875	49	27.908	54	50.874	46	147.382	32

Belediye Belgeli Tesislerdeki Konaklama Verileri (Kişi, Sıra) (TÜİK, 2015)

	2002	Sıra	2005	Sıra	2010	Sıra	2015	Sıra
Türkiye	11.706.269	-	11.158.090	-	23.499.891	-	24.568.586	-
Kahramanmaraş	66.152	36	72.360	33	403.834	14	174.912	28

Kahramanmaraş ilinde turizm işletme ve belediye belgeli tesis istatistikleri değerlendirildiğinde, 90 bin toplam ziyaretçi sayısı ile 2000 yılında Türkiye ziyaretçi sayısından %0,33 pay alırken, 2015 yılında ziyaretçi sayısını 322 bine yükseltmiş ancak Türkiye pastasından aldığı pay yine %0,47 olarak gerçekleşmiştir. Kahramanmaraş ilinde 2017 yılı itibarıyla, 2 adet 5, 5 adet 4, 13 adet 3, 1 adet 2, 2 adet 1 yıldızlı ve 22 adet müstakil apart otel, 1 adet köy evi, 1 adet pansiyon, 1 adet günübirlik tesis, 1 adet eğlence yeri olmak üzere 49 adet tesis bulunmaktadır.

REFAH GÖSTERGELERİ

Otomobil Sayısı ve Otomobil Sayısının Nüfusa Oranı (Adet, %) (TÜİK, 2016)

	2000		2010		2016	
	Otomobil Sayısı	Nüfusa Oranı	Otomobil Sayısı	Nüfusa Oranı	Otomobil Sayısı	Nüfusa Oranı
Türkiye	4.417.652	6,52%	7.544.871	10,23%	11.317.998	14,18%
K.Maraş	30.365	3.03%	71.752	6,87%	115.991	10.42%

2016 yılı itibariyle Kahramanmaraş ilinde 115.991 adet otomobilin tescili bulunmaktadır. Bu rakam Türkiye'deki otomobil rakamı ile karşılaştırıldığında ise Türkiye'deki her 100 otomobilden yaklaşık 1 tanesinin (Net oran %1,02) Kahramanmaraş'ta trafiğe çıkış tescili aldığını göstermektedir. Kahramanmaraş ilindeki otomobil sayısının, ilin nüfusuna oranına ulaşıldığında ise Kahramanmaraş ilindeki her 100 kişiden 10 kişinin otomobil sahibi olduğu ortaya çıkmaktadır.

Kahramanmaraş ilindeki nüfusun bir otomobile sahip olma oranı % 10,42'dir.
Bu değer, % 14,18 olan Türkiye ortalamasının altında kalmaktadır.

Kullanım Kategorilerine göre Elektrik Tüketimi (MwH) (EPDK, 2016)

	Aydınlatma	Mesken	Sanayi	Tarımsal Sulama	Ticarethane	Genel Toplam
Türkiye Ortalaması	51.442	622.995	1.096.616	77.376	741.889	2.589.375
Kahramanmaraş	55.904	458.896	2.855.639	12.373	595.990	3.978.803

Kahramanmaraş ilinin elektrik tüketimi, Türkiye ortalamaları ile karşılaştırıldığında sanayi ve aydınlatma kategorileri haricinde Türkiye ortalamalarının altında kalan bir değere sahip olduğu görülmektedir. Sanayi elektrik tüketiminde Türkiye ortalamasının bir hayli üzerinde olan Kahramanmaraş bu kategoride 10. sıradadır.

Genişbant İnternet Kullanımı (Kişi, %) (TÜİK, 2016)

		2011		2012		2013		2014		2015		2016	
Türkiye	Sabit Genişbant İnternet Abone Sayısı - Toplam Nüfusa Oranı	7.591.367	10%	7.868.968	10%	8.393.391	11%	8.866.361	11%	9.504.594	12%	10.499.692	13%
	Fiber Abone Sayısı - Genişbant Abone Sayısına Oranı	267.144	4%	645.092	8%	1.193.704	14%	1.457.397	16%	1.672.628	18%	1.926.080	18%
	xDSL Abone Sayısı - Genişbant Abone Sayısına Oranı	6.791.459	89%	6.643.299	84%	6.644.543	79%	6.799.100	77%	7.157.200	75%	7.764.204	74%
	Diğer Abone Sayısı - Genişbant Abone Sayısına Oranı	532.764	7%	580.577	7%	555.144	7%	609.864	7%	674.766	7%	809.408	8%
Kahramanmaraş	Sabit Genişbant İnternet Abone Sayısı - Toplam Nüfusa Oranı	42.194	4%	45.720	4%	50.811	5%	54.109	5%	58.720	5%	67.859	6%
	Fiber Abone Sayısı - Genişbant Abone Sayısına Oranı		0%	1.496	3%	4.340	9%	5.852	11%	6.724	11%	8.477	12%
	xDSL Abone Sayısı - Genişbant Abone Sayısına Oranı	42.142	100%	44.163	97%	46.286	91%	48.073	89%	51.943	88%	59.067	87%
	Diğer Abone Sayısı - Genişbant Abone Sayısına Oranı	52	0%	61	0%	185	0%	184	0%	53	0%	315	0%

2016 yılı itibarıyla Türkiye’de sabit Genişbant İnternet kullanan abone sayısı 10,5 milyon iken, bu rakam Kahramanmaraş’ta 68 bindir. Söz konusu rakamlar kendi ölçeklerinde değerlendirildiğinde, Türkiye nüfusunun %13’ünün, Kahramanmaraş nüfusunun ise %6’sının genişbant internet abonesi olduğu anlaşılmaktadır. Kahramanmaraş’taki genişbant internet kullanıcılarının %87’si xDSL altyapısını kullanmaktadır.

Genişbant İnternet Abone Sayısına göre Kahramanmaraş ili TR63 Bölgesi’nde ikinci sırada gelmektedir.

Fiber Optik Altyapısı (Km, Nüfus/Km) (TÜİK, 2016)

	Fiber Optik Kablo Uzunluğu (km) / 1 km Fiber Kabloya Düşen Nüfus											
	2011		2012		2013		2014		2015		2016	
Türkiye	185.223	403	210.287	360	227.413	337	244.847	317	268.119	294	290.974	274
K.Maraş	-	-	2.160	492	2.219	485	2.481	439	2.793	393	3.023	368

xDSL altyapısına göre yeni teknoloji olan ve daha hızlı internet anlamına gelen fiber optik altyapısı ülkemizde henüz gelişim aşamasındadır. Türkiye’de 2011 yılında genişbant internet kullanımında %4’lük orana sahip olan Fiber Optik altyapısının payı, 2016 yılı itibariyle %18’e kadar yükselmiştir. 2011 yılında TR63 Bölgesi’nde yer alan şehirlerin hiçbiri Fiber Optik altyapısına sahip değilken, 2016 yılında Genişbant altyapısında Fiber Optiğin payı Hatay ilinde %5, Kahramanmaraş ilinde %12, Osmaniye ilinde ise %7 oranına ulaşmıştır. Oranlar arasında fark bulunsa da, tüm TR63 Bölgesi şehirlerinin Fiber Optik altyapısındaki payları Türkiye ortalamasının gerisinde kalmaktadır. Türkiye’de 1 km fiber optik altyapısına 274 kişi düşerken, Kahramanmaraş ilinde bu değer 1 km fiber optik altyapısına 368 kişi şeklindedir.

TR63 Bölgesi’nde %12’lik oran ile Genişbant İnterneti, Fiber Optik altyapı aracılığıyla en çok kullanan şehir Kahramanmaraş’tır.

SAĞLIK

Toplam Hastane ve Yatak Sayısı (Adet) (TÜİK, 2015)

	2010		2015	
	Toplam Hastane Sayısı	Toplam Yatak Sayısı	Toplam Hastane Sayısı	Toplam Yatak Sayısı
Türkiye	1.397	184.339	1.533	209.648
Kahramanmaraş	19	1.873	20	2.710

Kahramanmaraş ili 2010 yılında hastane sayısı bakımından Türkiye’de %1,36 oranında hastaneye sahipken, bu oran 2015 yılında sadece %1,30’a düşmüştür. Toplam yatak sayısındaki oran ise %1,02’den %1,29’a çıkabilmiştir. Bu süre içinde Suriye krizi kaynaklı olarak gelen yaklaşık 80 bin Suriyeli misafirin de sağlık hizmetlerini kullanmaya başladığı düşünüldüğünde, sağlık altyapısında çok daha fazla desteğe ihtiyaç olduğu düşünülmektedir. 2015 yılı verilerine göre Türkiye’de her 10 bin kişiye 26,6 yatak düşerken bu oran Kahramanmaraş’ta 24,71’dir. Aynı yıl Kahramanmaraş’ta yaşayan Suriyelilerin de hesaplamalara dâhil edilmesi durumunda ise bu sayı 23,04’e kadar düşmektedir.

2015 yılında Türkiye’de 51.364 kişiye 1 hastane düşmektedir.

2015 yılında Kahramanmaraş’ta 54.831 kişiye 1 hastane düşmektedir.

Kahramanmaraş ili Türkiye’de en çok Suriyeli misafiri barındıran 11. kent olarak öne çıkması, sağlık hizmetleri konusunda şehrin önemli müdahalelere ihtiyacı olduğunu göstermektedir.

Toplam Hekim Sayısı (Adet) (TÜİK, 2016)

	Toplam Hekim Sayısı		On Bin Kişi Başına Düşen Hekim Sayısı	
	2010	2015	2010	2015
Türkiye	123.447	141.259	16.74	17.93
Kahramanmaraş	1.204	1.354	11.52	12.35

Hekim sayısı bakımından TR63 Bölgesi'nde yer alan bütün şehirlerimizin Türkiye ortalamalarının altında kaldığı görülmektedir. Her ne kadar 2010 yılından 2015 yılına kadar olan dönem verilerinde Türkiye ortalamalarının üzerinde bir iyileşme sağlandığı görülse de, yukarıda belirtildiği üzere bu süre içinde aynı beşeri kaynağın Kahramanmaraş ilinde yaklaşık 80 bin kayıtlı Suriyeli misafire de hizmet verdiğinin unutulmaması gerekmektedir.

Bebek Ölüm Hızı (‰) (TÜİK, 2016)

	2010	2016
Türkiye	12,0	10,0
Kahramanmaraş	12,9	12.5

2016 yılında Kahramanmaraş ilinin bebek ölüm hızına bakıldığında, Türkiye ortalamasından daha yüksek bir değere sahip olduğu görülmektedir. Buna ilaveten, 2010 ile 2016 yılları arasında Kahramanmaraş ilinde bebek ölüm hızında bir düşüş gerçekleşmiş olsa da, Türkiye ortalamalarındaki düşüş oranı, Kahramanmaraş ilinin düşüş oranı değerinden 5 kat daha fazladır.

TR63 Bölgesi'nde yer alan bütün illerin Bebek Ölüm Hızı değeri, Türkiye ortalamasının üzerindedir.

Doğuşta Beklenen Ortalama Yaşam Süreleri (Yıl) (TÜİK, 2013)

	Toplam	Erkek	Kadın
Türkiye	78.0	75.3	80.7
K.Maraş	79.1	76.8	81.5

2013 yılı TÜİK verilerine göre Kahramanmaraş ilinde doğuşta beklenen ortalama yaşam süresi 79,1 yıldır. Türkiye ortalamasının üzerinde kalan bu değer, TR63 Bölgesi'ndeki en yüksek doğuşta beklenen ortalama yaşam süresidir.

Kahramanmaraş 79,1 yıl ile TR63 Bölgesi'nde en yüksek Doğuşta Beklenen Ortalama Yaşam Süresine sahip şehir konumundadır.

İntihar Sayıları (Kişi) (TÜİK, 2016)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Türkiye	2.933	2.677	3.287	3.252	3.169	3.246	3.064
K.Maraş	41	34	54	32	33	32	39

2010 ve 2016 yılına ait yukarıda yer alan veriler, nüfus miktarları ile oranlandığında, 2010 yılında Türkiye'de her 25.135 kişiye 1 intihar vakası düşerken, bu rakam Kahramanmaraş'ta 25.483 olduğu görülmektedir. Bu değerler 2016 yılında Türkiye'de 26.049; Kahramanmaraş'ta ise 28.529 olmuştur. Türkiye ortalamalarından daha iyi bir değere sahip olan Kahramanmaraş ili TR63 Bölgesi'nde Hatay'dan sonra en iyi değere sahip ikinci il konumundadır.

Kaba intihar hızı verisinde 2016 yılı ve 2001 yılı verileri karşılaştırıldığında 15 yıllık dönemde kaba intihar hızı Türkiye'de ‰ 0,11 düşerken, Kahramanmaraş ilinde ‰ 1,14 düşmüştür. Bin kişiye düşen kaba intihar rakamlarına göre Kahramanmaraş ili 2001 yılında Türkiye ortalaması üstünde kalırken, 2016 yılında Türkiye ortalamaları altında kalmıştır. Buna göre Türkiye'de bin kişiye düşen intihar sayısı 2001 yılında 3,97 iken, 2016 yılında bu oran 3,86'ya düşmüştür. Aynı yıllar Kahramanmaraş için bin kişiye düşen intihar sayısı sırasıyla 4,67 ve 3,53 olmuştur.

YOKSULLUK

Eşdeğer Hanehalkı Kullanılabilir Fert Gelirine Göre Bölgesel Yoksul Sayıları, Yoksulluk Oranları (TÜİK, 2017)

	Bölge Adı	Medyan Gelirin % 60'ına Göre / Yoksulluk Sınırı (TL) ⁹	Medyan Gelirin % 60'ına Göre / Yoksul Sayısı (Bin Kişi)	Medyan Gelirin % 60'ına Göre / Yoksulluk Oranı (%)
1	TR21 (Tekirdağ, Edirne, Kırklareli)	11.288	366	22,6
2	TR62 (Adana, Mersin)	7.840	848	21,8
3	TR61 (Antalya, Isparta, Burdur)	9.135	589	20,3
4	TR31 (İzmir)	10.916	804	19,7
5	TR51 (Ankara)	11.589	1.008	19,5
6	TR72 (Kayseri, Sivas, Yozgat)	7.744	447	19,2
7	TR63 (Hatay, Kahramanmaraş, Osmaniye)	6.369	585	19,1
8	TRA1 (Erzurum, Erzincan, Bayburt)	8.297	197	19,1
9	TRB1 (Malatya, Elazığ, Bingöl, Tunceli)	7.113	310	18,7
10	TRB2 (Van, Muş, Bitlis, Hakkari)	4.747	386	18,5
11	TR83 (Samsun, Tokat, Çorum, Amasya)	7.637	485	18,4
...				
23	TR42 (Kocaeli, Sakarya, Düzce, Bolu, Yalova)	9.616	512	14,7
24	TR90 (Trabzon, Ordu, Giresun, Rize, Artvin, Gümüşhane)	8.318	345	13,9
25	TRC1 (Gaziantep, Adıyaman, Kilis)	5.879	363	13,8
26	TR81 (Zonguldak, Karabük, Bartın)	9.214	102	10,5
	Türkiye	8.539	16.328	21,2

Eşdeğer hanehalkı kullanılabilir fert gelirine göre Kahramanmaraş ilinin de yer aldığı TR63 Bölgesi, yoksulluk oranı bakımından 26 adet Düzey 2 Bölgesi arasında en yüksek 7. Bölgede yer almaktadır. Buna göre 2016 yılında TR63 Bölgesinde yoksulluk oranı % 19 olarak gerçekleşmiştir. Bu değerlere göre TR63 Bölgesi'nde Osmaniye ili nüfusundan daha fazla bir kesim yoksulluk sınırı altında yaşamaktadır.

TR63 Bölgesi'nde Osmaniye ili nüfusundan daha fazla bir kesim yoksulluk sınırı altında yaşamaktadır.

»»»» SİVİL TOPLUM

Dernek Sayıları (Adet) (Dernekler Dairesi Başkanlığı, 2017)

	2000	2005	2010	2017
Türkiye	72.428	70.950	85.057	110.958
Kahramanmaraş	667	568	683	1.019

Türkiye’de 2000 - 2017 yılları arasında dernek sayısı %53,2 oranında artarken Kahramanmaraş ilinde %52,7 oranında artmıştır. TR63 Bölgesi illerinde yer alan derneklerin %47’si Hatay ilinde, %33’ü Kahramanmaraş ve %20’si Osmaniye ilinde yer almaktadır.

Dernek Üye Sayıları ve Oranları (Adet, %) (Dernekler Dairesi Başkanlığı, 2017)

	Erkek Üye Sayısı	Tüm Üyeler İçerisindeki Payı	Kadın Üye Sayısı	Tüm Üyeler İçerisindeki Payı	Tüzel	Tüm Üyeler İçerisindeki Payı
Türkiye	8.607.598	78,9	2.213.174	20,3	87.669	0,8
Kahramanmaraş	52.601	87.0	7.642	12.6	188	0,3

Türkiye’de toplam dernek üye sayısı 10,9 milyon iken, kadın üye sayısı %20,3 oranındadır. TR63 Bölgesi içerisinde Kahramanmaraş ilinde kadın üye oranı Türkiye ortalamasının altında kalmakta olup bu oran %12,6’dır.

Dernek Çalışan Sayıları (Kişi) (Dernekler Dairesi Başkanlığı, 2016)

	2010		2016	
	Gönüllü Çalışan	Maaşlı Çalışan	Gönüllü Çalışan	Maaşlı Çalışan
Türkiye	24.061	28.212	17.578	37.184
Kahramanmaraş	14	132	177	214

2016 yılında Türkiye’de toplam dernek çalışan sayısı 54.762 olup, çalışanların %32’si gönüllü olarak çalışmaktadır. TR63 Bölgesinde dernek çalışanlarının %30,7’si Kahramanmaraş ilinde yer almaktadır.

Türlerine Göre Vakıf Sayıları (Adet) (Dernekler Dairesi Başkanlığı, 2016)

	Mülhak ve Esnaf Vakıf Sayısı	Cemaat Vakıf Sayısı	Yeni Vakıf Sayısı	Yabancı Vakıfların Türkiye’deki Temsilcilikleri
Türkiye	262	167	5.100	22
Kahramanmaraş	1	0	33	0

Türkiye’de 2016 yılında 5.551 adet vakıf bulunmaktadır. İstanbul en çok vâkıfın bulunduğu il olurken TR63 Bölgesinde Kahramanmaraş ilinde toplam 34 adet vakıf bulunmaktadır.

»»»» SOSYAL HİZMETLER

İlçelere Göre Sosyal Yardıma Yönelik Veriler (Kahramanmaraş Sosyal Yardımlaşma Dayanışma Vakfı, 2017)

İlçe	Yardımdan Faydalanan Kadın Sayısı	Yardımdan Faydalanan Erkek Sayısı	Yardımdan Faydalanan Toplam Kişi Sayısı	Yardım Miktarı (TL)
Afşin	3.749	3.381	7.130	14.459.276
Andırın	3.956	4.419	8.375	17.406.074
Çağlayancerit	1.547	2.745	4.292	2.834.746
Dulkadiroğlu	6.905	6.130	13.035	28.901.579
Ekinözü	1.104	960	2.064	4.216.797
Elbistan	6.830	4.265	11.095	22.378.630
Göksun	3.156	5.563	8.719	18.840.364
Nurhak	1.403	664	2.067	4.593.423
Onikişubat	9.259	12.304	21.563	39.205.492
Pazarcık	6.324	3.579	9.903	18.869.270
Türkoğlu	4.675	4.614	9.289	16.473.331

Kahramanmaraş ilinde Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı tarafından yaklaşık 97.532 kişiye 188 milyon TL yardım yapılmıştır. Sosyal yardımdan faydalananların ilçelere göre dağılımını incelendiğinde faydalanan kişi sayısı ve yardım miktarı bakımından ilk sırada Onikişubat ilçesi yer alırken, 2.sırada Dulkadiroğlu ve 3.sırada Elbistan ilçesi yer almaktadır. Cinsiyete göre yardımdan faydalananlar ele alındığında yardımdan faydalanan kadın sayısı oranının yüksek olduğu ilçe Nurhak'tır. Nurhak'ı sırasıyla Pazarcık ve Elbistan izlemektedir.

İlçelere Göre Yardım Miktarı ve Oranları (Kahramanmaraş Sosyal Yardımlaşma Dayanışma Vakfı, 2017)

İlçe	Kişi Başına Düşen Yardım Miktarı (TL)	Yardımdan Faydalananların İlçe Nüfusuna Oranı (%)
Afşin	2.028	8,74
Andırın	2.078	24,53
Çağlayancerit	660	18,41
Dulkadiroğlu	2.217	5,94
Ekinözü	2.043	17,69
Elbistan	2.017	7,77
Göksun	2.161	16,93
Nurhak	2.222	16,74
Onikişubat	1.818	5,43
Pazarcık	1.905	14,52
Türkoğlu	1.773	13,13

İlçelere göre kişi başına düşen yardım miktarlarının en yüksek olduğu üç ilçe Nurhak, Dulkadiroğlu ve Göksun'dur. Yardımlardan faydalananların ilçe nüfusuna oranlarında ise Andırın, Çağlayancerit ve Ekinözü ilçeleri ilk 3 sırada yer almaktadır. Kahramanmaraş ili genelinde sosyal yardımlardan faydalananların nüfusa oranı % 8,77 iken, 7 ilçe il ortalamasının üzerinde bir faydalanma oranı yakalamıştır.

İlçelere Göre Sosyal Hizmetlere Yönelik Kurum Sayıları (Kahramanmaraş Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü, 2017)

İlçe	İşkur	SDYV	SHÇEK	Huzurevi	Gönüllü Yardım Kuruluşu	Kadın Merkezi	Engelli Merkezi
Afşin		1			1		1
Andırın		1					
Çağlayancerit		1			1		
Dulkadiroğlu	1	1	1	1	4	1	2
Ekinözü		1					
Elbistan	1	1	1	1	3		
Göksun		1			1		
Nurhak		1					
Onikişubat		1	1	1	5	1	1
Pazarcık		1	1				
Türkoğlu		1			1		

Kahramanmaraş ilinde, her ilçede Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı, 4 adet Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu, 3 adet huzurevi, 16 adet gönüllü yardım kuruluşu, 2 adet kadın merkezi ve 3 adet engelli merkezi bulunmaktadır. Aile ve sosyal hizmetler müdürlüğüne bağlı tesisler Dulkadiroğlu, Onikişubat merkez ilçeleri ile Elbistan ilçesinde yoğunlaşmaktadır.

»»» DEĞERLENDİRME

2016 yılı ADNKS verilerine göre 1,1 milyonun üzerinde kişinin yaşadığı Kahramanmaraş ilinde tekstil, metal mutfak eşyası, gıda sanayi ve kadın ayakkabıcılığı sektörleri ön plana çıkmaktadır. Geniş bir coğrafyaya yayılan ilde, birçok ilçenin ekonomisinin temelini tarımsal üretim (Göksun’da elma üretimi, Çağlayancerit’te ceviz üretimi vb.) oluşturmaktadır.

Kahramanmaraş ili nüfus bakımından Türkiye’de 18. sıradadır. 1990-2016 arasında ilçelere göre nüfus değerlendirildiğinde, sanayinin yoğunlaştığı ilçeler dışında kalan tüm yerleşim merkezlerinin nüfusunun azaldığı anlaşılmaktadır. Bu kapsamda, Tekstil ve Metal Mutfak Eşya sektörünün öne çıktığı Dulkadiroğlu ve Onikişubat Merkez ilçeleri, enerji sektörünün öne çıktığı Elbistan ve Tekstil sektörünün öne çıktığı Türkoğlu ilçesi diğer ilçelerden ayrılmaktadır. Yıllara göre göç istatistikleri incelendiğinde ise, 2010-2016 yılları arasında verdiği toplam 41 bin kişilik net göç ile Kahramanmaraş’ın Türkiye’de en fazla göç veren 17. il olduğu anlaşılmaktadır. Birçok ilçenin nüfusunun periyodik olarak azalması ve toplam net göç oranının yüksekliği, ilçelerde özellikle iş imkânlarının, sosyal imkânların ve ekonomik faaliyet çeşitliliğinin artırılması ihtiyacını ortaya koymaktadır.

Kahramanmaraş ili eğitim (özellikle derslik başına düşen öğrenci sayısı) ve sağlık göstergeleri (hastane yatak sayısı) Türkiye ortalamalarının altında seyretmektedir. Bu doğrultuda eğitim yatırımlarının ve ilçelerin sağlık kapasitelerinin artırılması önem taşımaktadır. Bununla birlikte Kahramanmaraş ili yaklaşık 95 bin kişi ile Türkiye’de en çok Suriyeli sığınmacının kayıt altına alındığı 12. il konumundadır. Özellikle merkez ilçeler olan Dulkadiroğlu ve Onikişubat ilçeleri yüksek Suriyeli nüfusa sahiptir. Bu doğrultuda söz konusu ilçelerde kentsel altyapı, sağlık ve eğitim ile ilgili yatırımlara öncelik verilmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

Kahramanmaraş ilinin de içinde bulunduğu TR63 Bölgesi, işsizlik oranı bakımından Türkiye’de 26 Düzey 2 Bölgesi içerisinde en yüksek işsizlik oranına sahip 3. bölge iken, işgücüne katılım oranında ise en düşük değere sahip 22. bölge konumundadır. Türkiye’de ISO 500 ve ikinci 500 listesindeki firma sayısını ve ihracat miktarını periyodik olarak artıran Kahramanmaraş ilinde lojistik ve sanayi (OSB’lerin yapımı) yatırımlarının hızlandırılması, ilin istihdam kapasitesini ve ülke ekonomisine sağladığı katkıyı artıracak niteliktedir.

KAHRAMANMARAŞ

OSMANİYE

HATAY

DOĞAKA
T.C. DOĞU AKDENİZ KALKINMA AJANSI
T.R. EASTERN MEDITERRANEAN DEVELOPMENT AGENCY

DOĞU AKDENİZ KALKINMA AJANSI

Telefon : +90 (326) 225 14 15
Faks : +90 (326) 225 14 52
E-Posta : bilgi@dogaka.gov.tr
Web : www.dogaka.gov.tr
Adres : Haraparası Mh. Yavuz Sultan Selim Cd.
Birinci Tabakhane Sk. No:20 - Antakya / HATAY

HATAY YATIRIM DESTEK OFİSİ

Telefon : +90 (326) 212 25 76
Faks : +90 (326) 225 14 52
E-Posta : hydo@dogaka.gov.tr
Web : www.hataydayatirim.com
Adres : Haraparası Mh. Yavuz Sultan Selim Cd.
1. Tabakhane Sk. No:20 - Antakya / HATAY

KAHRAMANMARAŞ YATIRIM DESTEK OFİSİ

Telefon : +90 (344) 231 14 17
Faks : +90 (344) 231 14 18
E-Posta : kydo@dogaka.gov.tr
Web : www.kahramanmarastayatirim.com
Adres : Yenişehir Mahallesi 74.002 Sokak No: 3
Dulkadiroğlu / KAHRAMANMARAŞ

OSMANİYE YATIRIM DESTEK OFİSİ

Telefon : +90 (328) 888 00 00
Faks : +90 (328) 888 00 01
E-Posta : oydo@dogaka.gov.tr
Web : www.osmaniyeatirim.com
Adres : Rauf Bey Mh. 9545. Sk. Lider Plaza
İş Merkezi Kat: 4 Daire: 14 - Merkez/OSMANİYE